

LAISVE

Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1979.

LAISVE

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVE-LIBERTY

Dukartsavitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$12.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 103

Antr., Gruodžio (Dec.) 28, 1965

Ozone Park, N. Y., 11417

METAI 54-iejį

KRISLAI

Nuoširdūs linkėjimai Dauguma su prezidentu? Jūsų vaikui ir atombomboms O rėkia, kai gauna į kailį naujus laimėjimus Jie bijo šviesos

— Rašo A. Bimba —

Tiktai kelios trumpos dienos bėpaliko iki 1966 metų. Leiskite man, draugai ir draugės, skaitytojai, palinkėti jums visiems didžiausios laimės ir geriausios sveikatos. Tegu 1966 metai visiems bus laimingi ir šviesūs!

1965-ieji metai, kurių paskutinį lapą užverčiame, mūsų judėjimui buvo vidutiniškai geri. Priešui neužleidome nė vienos pozicijos. Pūtikiai išsilaikė mūsų organizacijos ir spauda. Ryžkimės, kad ir 1966-ieji metai atsilaukytų prieš visas audras. O jeigu Vietnamo karas greitai nebus baigtas, tai einantieji metai bus audringi ir pavojingi ne tik mums lietuviams, bet visiems amerikiečiams, visai žmonijai.

Štai kodėl taip be galo svarbu pasizadėti, kad kiek mes pajėgsime ir kiek tas nuo mūsų priklausys, padarysime viską, kad tai nelaimė būtų užkirstas kelias pačioje pradžioje metų.

Nė valandėlei neišleiskime iš lūpų šūkių: "Tegyvuojta taika!"

Vienas po kito pradėjo pasirodyti "šiaudiniai" apklauštinėjimai. Matyt, juos inspiruoja valdžios žmonės su prezidentu Johnsonu priešakyje. Jie visi "parodo", kad 65 procentai mūsų krašto žmonių eina su prezidentu šioje pavojingėje avantiūroje Vietname.

Bet tegu prezidentas pabėgia, kad jis nutraukia karą Vietname ir grąžina jau beveik du šimtus tūkstančių amerikiečių namo pas savikius, ir tegu tada atsiklausia, ką mano Amerikos žmonės. Už šitokią politiką garsiai pasisakytų ne 65 procentai, bet 99 procentai amerikiečių!

Dabartiniai atsiklausimai yra apgavystė. Jie neparodo daugumos tikrosios nuomonės. Prieš vyriausybės politiką viešai pasisako tikrai drąsūs piliečiai.

Štai jums maža, bet be galo įdomi ir svarbi žinutė iš Salt Lake City, Utah valstijos. Gydytojai surado, kad devyniems vaikams thyroindinės liaukos netvarkoje. Vaikų sveikata pavojuje.

Iš kur toji nelaimė juos užklupo? Ogi iš Nevada valstijos, kur anais metais buvo vėmami įkaitė atominių ginklų bandymai. Mokslininkai sako: Vėjas pūtė link Salt Lake City ir apnuodijo žolę, kuria karvės maitinosi, kurių pieną vaikai gerė.

Kiek daugiau vaikų toje apylinkėje laukia tos pačios nelaimės? Niekas tikrai pasakyti negali. Bet jų gali būti tūkstančiai...

Pasirodo, kad socialistinės Lenkijos vyskupai su kardinolu Višinskiu priešakyje nebe-nurimsta savo kailyje. Iškilę aikštėn, kad jie slapta susirašinėja su Vakarų Vokietijos vyskupais. Derasi dėl sienų tarp Lenkijos ir Vokietijos ir kitais politiniais reikalais.

Kai Lenkijos valdžia sužinojo ir pabarė savo vyskupus, kardinolas Višinskis pradėjo rėkti kaip už liežuvio karia-mas.

(Tęsa 6 pusl.)

JAV. Vak. Vokietija, NATO ir atominiai ginklai

Washingtonas. — Kada cionai lankėsi Vakarų Vokietijos kancleris Erhardas, tai jis ir prezidentas Johnsonas sutiko, jog nėra reikalo skubėti suorganizavimui NATO atominių laivyno, kurio būt mišrios įgulos. Taipgi jie sutiko, kad ir kitas NATO 1966 metų problema bus galima ateityje išspręsti.

Eilė kolumnistų daro išvadą, kad neskubėjimas studijoti NATO atominių karų laivyną su mišriomis įgulomis, tai nėra mažinimas NATO jėgų, nes Vakarų Vokietijos karo orlaivynas skraido apginkluotas JAV atominėmis bombomis, jų artilerija praktikuoja sviedinius su branduoliniu užtaisymais.

Paryžius. — Generolo De Galle laimėjimas prezidentinių rinkimų nepakeičia Prancūzijos politikos NATO organizacijoje. Jis reikalauja sumažinti

JAV galios NATO organizacijoje, kuri, jo išvadamis, turėtų būti daugiau Europos valstybių organizacija. Jis priešinasi prileidimui Vakarų Vokietijos prie atominių ginklų. Jis reikalauja Jungtinės Valstijos pasitraukti iš pietryčių Azijos. Jeigu Prancūzijos reikalavimai nebus patenkinti, tai 1969 metais ji gali pasitraukti iš NATO.

C. L. Sulzbergeris, "The New York Times" kolumnistas daro išvadą, kad Jungtinės Valstijos nesirengia Prancūzijai nusileisti. Jeigu ji pasitrauktų ir NATO, tai JAV planuoja įtraukti į NATO Ispanija, kurioje ir dabar jos turi karinių bazių. Antra, JAV jau turi militarinę sutartį su Vakarų Vokietija, o atsitikime NATO susilpnėjimo, Jungtinės Valstijos galėtų dar daugiau išplėsti militarinę sutartį su Vakarų Vokietija, Ispanija ir Anglija.

"LAISVĖS" VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo spalio 1 d. ir tęsis iki gruodžio 31 d. KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

	Punktai
Brooklyn, N. Y., vadininkai	9048
Connecticut vadininkai	5770
J. Gendrenas, St. Petersburg, Fla.	4776
New Jersey valstijos vadininkai	3820
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	3660
So. Boston, Mass.	3512
George Shimaitis, Brockton, Mass.	3212
S. F. Smith, Los Angeles, Calif.	3136
Chester, Pa.	2340
S. Penkauskas - J. Blažonis, Lawrence, Mass.	2148

Philadelphia vadininkai	2040	M. Kazlauskienė - A. Navickas, Haverhill, Mass.	480
J. Staniene, Baltimore, Md.	2020	O. Zilinskiene, Plymouth, Pa.	476
M. Vailionienė, Miami, Fla.	1960	Mildred Friberg, Chicago, Ill.	446
Great Neck, Huntington, N. Y.	1572	B. Sutkus, V. Taraskienė, San Francisco, Calif.	420
V. Krallauskas, Lawrence, Mass.	1344	K. Naravas, Shenandoah, Pa.	400
ALDLID 87 kp., Pittsburgh, Pa.	1284	O. Zilinskiene, Plymouth, Pa.	392
M. Užavinis, Norwood, Mass.	980	G. Zebrys, Cleveland, Ohio	340
Rochester, N. Y.	828	J. ir M. Alvinai Yacajpa, Calif.	252
Kanadiečiai	802	Vera Smalstis, Detroit, Mich.	192
LL20 kuopos Moterų skyrius, Binghamton, N. Y.	758	M. Aranuk, Detroit, Mich.	180
M. Ziedelis, Nashua, N. H.	480	C. K. Urbat, Hudson, Mass.	120
L. Tilwick, Easton, Pa.	480		

Valys Bunkus, Brooklyn ir apylinkės vadininkas, gavo dvi naujas prenumeratas ir atnaujinimų. Senas Juozas jam pagelbėjo su atnaujinimais savo miesto dalyje.

Connecticut valstijos vadininkai pasidarbavo sekamai: J. J. Mockaitis, bridgeportietis, prisiuntė naują prenumeratą, o J. J. Ynamaitis, waterburyietis, ir L. Žemaitienė, hartfordietė, pasidarbavo prie atnaujinimų.

Iš Chester, Pa. A. Lipčius prisiuntė dvi naujas prenumeratas ir atnaujinimų. Taipgi P. Šlajus—vieną naują ir atnaujinimų.

Beveik su kiekvienu prisiuntimu, Jurgis Gendrenas, St. Petersburg, Fla., prisiuntė naujų skaitytojų. Šį sykį prisiuntė tris naujas prenum. ir atnaujinimų. Jam pagelbėjo su nauja prenum. J. Ragauskas, sheltonietis iš Conn. valstijos, kadaisė gyvenęs St. Petersburg.

Marytė Kvetkas, So. Boston, Mass., prisiuntė naują prenumeratą ir atnaujinimų.

"Laisvės" Administracija (Tęsa 4-tam pusl.)

V. Europoje imigravo keturi milijonai žmonių

Kologne. — Per keleris pastaruosius metus Vakarų Europoje virš keturi milijonai žmonių emigravo į kitas šalis. Daugumoje darbininkai emigruoja iš Italijos, Ispanijos, Moroko, Portugalijos, Turkijos, Graikijos ir, dalinai, Jugoslavijos. Jie emigruoja į Prancūziją, Šveicariją, Vakarų Vokietiją, Angliją, Belgiją, Olandiją ir Skandinavijos šalis.

Vakarų Vokietija, kuri turi galingą industriją, sugeria daug tų imigrantų. 1954 metais į V. Vokietiją atvyko 6,500 italų, gi 1960 metais jau 144,000, o 1965 metais net 372,000. Italai darbininkai vyksta į kitas šalis, nes ten daugiau uždirba negu namie. Į Šveicariją persikėlė gyventi 450,000 italų. Ten jiems tarnauja ir jų kalba, nes šveicarijos oficiali yra trys kalbos: prancūzų, italų ir vokiečių.

Po italų, daugiausiai iš savo šalies bėga turkai. Turkija yra atsilikusi šalis. Jos vyriausybė užlaiko di-

Johnsonas nusprendė plėsti karą, sako J. Andersonas

Washingtonas. — "Kalėdų išvakarėse, kada amerikiečiai giedojo apie taiką žemėje ir vieni kitiems geru linkėjo, tai prezidentas Johnsonas padarė skaudų sprendimą—plėsti karą Vietname", rašo kolumnistas Jack Andersonas. Jis sako, kad to pasekmėje amerikiečiams pirmoje vietoje bus kanuolės ir apsiginklavimas, o antroje—sviestas. JAV komandierius Pietų Vietname generolas Westmoreland reikalauja 400,000 vyrų amerikiečių armijos. Greta jos veikia galingos JAV karo orlaivyno jėgos ir Septyntasis jūrų laivynas.

Valstybės departamentas paskelbė, kad JAV jėgos jau plės karą į Kambodžą. JAV militariniai pasiruošimai eina Tailando valstybėje. Kinija sako, kad Jungtinės Valstijos siekia visą pasaulį, kuriame yra Šiaurės ir Pietų Vietnamai, Kambodža, Laosas ir Tailandas.

paversti į karo lauką. Tame pusiasalyje, be Malajų, gyvena virš 80,000,000 žmonių, ir jis užima apie 500,000 kvadratinį mylių plotą. Numatoma, kad jis su savo raistais ir kalnais, mariarijos ir kitokiomis ligomis pavirs į daugelio amerikiečių kapus, rašo Andersonas.

Tokio. — "The New York Times" kolumnistas James Reston rašo, kad Azijoje auga žmonių nusistatymas prieš Jungtinių Valstijų karą Vietname. Jis sako, kad kad asmeniškame pasikalbėjime net Japonijos valdininkai reiškia nepasitenkinimą. Bendrai visur darbo žmonės ir inteligentija yra prieš JAV intervenciją—kūsimąsi į Azijos žmonių reikalus.

New Delhi. — Sausra Uttar Pradesh, Indijos šiaurinėje provincijoje, sumažino 25 procentais suėmimą grūdų.

Traukia naftą iš jūrų dugno

Londonas. — British Petroleum Co. įruošia 25 svirtis naftos pompavimui iš šiaurės jūrų dugno. Pora svirties jau veikia. Numatoma, kad 1970 metais gaunama nafta sieks \$200,000,000 vertės.

Traukimas naftos iš jūrų dugno nėra naujiena. Tarybų Sąjunga ją traukia iš po Kaspijos jūrų dugno, Baku srityje. Jungtinės Valstijos turi įrengusias svirties Meksikos įlankoje. Neseniai JAV LAVAN Petroleum Co. įrengė svirtis Persijos įlankoje, kur per dieną jau gauna 8,000 bačkų naftos.

PROPAGANDA PRIEŠ NEGRUS IR ŽYDUS

White Plains, N. Y.—Artėjant Kalėdoms, kada žmonės siuntinėjo atvirukus su linkėjimais, šioje apylinkėje pasklido bauri propaganda prieš negrus ir žydus.

Rasistai siuntinėjo atvirukus ir brošiūraitės, po 24 puslapius, šmeiždami negrų rasę ir žydų tautą.

LIAUDIEČIAI IR SAIGONE VEIKIA

Saigonas. — Pietų Vietnamo Liaudies Nacionalis frontas minėdamas 5-erių metų kovos sukaktį veikė ir Saigone. Buvo mesta granatos po JAV sunkvežimiu, kuriame gabenoti kareivius. padarė kelis pasikėsinimus ant Pietų Vietnamo valdžios centrų.

El Paso. — Nuteise dujėms metams kalėjimo kartininką Henry Howe, kuris atsiskakė kariauti Vietnamo

Popiežius ragino prie taikos

Roma. — Popiežius Povelas VI-tas, kreipdamasis į pasaulį Kalėdų proga, smerkė karą ir ragino susispratus pasalinti pasitarimų keliu.

Jis sakė, kad laikas sustoti ir pagalvoti, kad tie, kurie priverčia kitus ginklo pagalba gintis, tai eina klaidingų keliu. Nors jis neįvardino Jungtinės Valstijos, bet aiškiai davė suprasti, kad turi mintyje jas ir reikalauja baigti karą Vietnamo.

INDONEZIJOS ŽUDO KOMUNISTUS

Jakarta. — Reakcininkai su armijos pagalba puola Komunistų partijos ir kitų darbininkų organizacijų veikėjus. Vienus vadus suėmė, kitus nužudė, o likusius privertė slapstyti. Sakoma, kad areštuotų yra apie 20,000.

Jie ignoruoja prezidento Sukarno reikalavimus nusiraminti. Reakcininkai siautėdami įstūmė šalį į ekonominę ir finansinę krizę.

J. VALSTIJOS NETEKO 160 BOMBONEŠIŲ

Saigonas. — Gruodžio 21 dieną JAV bombonešiai bombardavo Šiaurės Vietnamo Uong Bi elektros gaminimo jėgainę ir kelius. Jie numetė 115 tonų bombų, daugelį po 750 svarų.

Šešis JAV bombonešius vietnamiečiai nušovė. Per šešis mėnesius virš Šiaurės Vietnamo JAV neteko 160 bombonešių.

Bruselis. — Belgijoje įvyko žemės drebėjimas.

LAISVĖ

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVĖ, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holiday,
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Tarp katalikų verda kova

Š M. GRUODŽIO 16 D. dienraštyje "The New York Times" tilpo per visą puslapį katalikų studentų, profesorių ir eilinių žmonių protestas prieš katalikų hierarchiją.

Kame reikalas?

Reikalas tame: Romos katalikų hierarchija Jungtinėse Valstijose išskėlė iš šios šalies kunigą jezuitą Daniel Berriganą į Lotynų Ameriką. Kunigas Berriganas, beje, ir poetas laureatas. Tai už ką gi aukštoji dvasininkija Berriganą iš mūsų šalies išskėlė?

Už tai, kad jis išdrįso viešai, atvirai protestuoti prieš karo tęsimą Vietname. Už tai, kad jis reikalavo baigti tą karą dabar, tuojau.

Aiškus dalykas: kun. Berriganas, jei tik norės, galės tą patį daryti ir Lotynų Amerikoje; galės protestuoti prieš Washingtono valdžią, pradėjusią žiaurų karą prieš tautą, kuri nieko blogo mūsų kraštui nėra padariusi ir nesirengia daryti. Bet kur nors kitur protestai prieš karą ir jo pradėjėjus nebus tokie kartūs Johnsonui ir kitiems. Na, dėl to aukštoji katalikų dvasininkija kun. Berriganą ir išvijoj iš JAV.

Šis katalikų viešas žodis, — žodis, už kurio išspausdinimą kapitalistų laikraštį jie patys turėjo ir užsimokėti, — svarbus, turi didelės reikšmės. Protestuodami prieš aukštąją dvasininkiją dėl kunigo Berrigano pašalinimo iš JAV, jie kartu protestuoja ir prieš karą Vietname!

Tai didžiulės reikšmės įvykis!

— 0 —

KITAS REIKŠMINGAS romiečių katalikų fronte reiškinys — St. John Universitete "neramumai", — galimas profesorių, dėstytojų ir studentų streikas.

Jono universitetas didelis, ir jis veikia Brooklyne ir Jamaikoje (N. Y.). Apie 12,000 studentų mokosi; universitetas skaitomas didžiausias romiečių katalikų universitetas Jungtinėse valstijose. Jis buvo įkurtas 1870 metais.

Ir štai jau tūlas laikas, kai universitete prasidėjo vienokia bei kitokia forma, — kova prieš vadovybę dėl žodžio laisvės. Kadangi vadovybė sudaro sugargazę klerikalai, tai jie bando "apsidribti" su "nenuoramomis" savitais būdais.

Tik šiomis dienomis universiteto vadovybė pranešė, kad ji išmeta iš vietų apie 30 profesorių ir dėstytojų, kurių tarpe yra ir prelatas John C. Clancy, teologijos profesorius.

Išmetamieji ir tie, kurie su jų nuomonėmis sutinka, pranešė vadovybei, kad, jei jų reikalavimų neįsipildys, tai 1966 m. sausio mėn. 3 dieną jie susitruks!

Akylesnieji stebėtojai sako: Šv. Jono universiteto vadovybė pradėjo dūkti po to, kai sužinojo, jog tarp profesorių ir dėstytojų esą nemaža tokių, kurie reikalauja tuojau baigti karą Vietname.

Šiuos žodžius rašant, dar nežinia, kuo šis dalykas baigsis: bus streikas ar ne. Mums svarbu čia pabrėžti tai, kad ne tik Kalifornijos universitete, ne tik kituose "svietiškuose" universitetuose, bet ir romiečių katalikų kontroliuojamuose atsiranda daug žmonių, pasisakančių prieš karą Vietname ir kovojančių už žodžio laisvę.

O kaip pas lietuviškus romiečius?

NĖRA TIKROS RAMYBĖS ir tarp JAV lietuvių Romos katalikų. Yra ir čia opozicija tokiems, kaip vyskupas Brizgys, kaip Balkūnas, — patiems reakingiausiems elementams. Tik kol kas opozicija nedrįsta išstoti viešai. Bijosi tarti savo žodį spaudoje.

Dalis apdairesnių JAV lietuviškų dvasininkų stvoja už kultūrinius ryšius su Tarybų Lietuva. Jie mano, kad balkūniška politika juos stumia į pražūtį.

Atimti iš biednų ir atiduoti karui Vietname?..

KIEKVIENAS, KURIS šiek tiek skaito spaudą arba klauso žinių per radiją, žino, jog prezidentas Johnsonas ruošiasi sumažinti pagalbą biedniesiems, kad galėtų daugiau pinigų turėti karui Vietname. Ir jei tik amerikiečiai tylės, nieko nesakys, tai taip ir bus.

Bet atsiranda žmonių - darbuotojų, kurie prieš tokią Johnsono politiką kelia balsą. Tarp kitų, tą politiką kritikuoja senatorius Robert F. Kennedy, kritikuoja ir D-ras Martin Luther King, negrų vadovas. Pastarasis primena: jeigu karas Vietname atims iš JAV biednuomenės skirtų fondų pinigų, tai susidarys baisi būklė "ir aš prieš tai kovosiu."

Su kiekviena diena karinės išlaidos auga. Nuostoliai — turtu ir žmonių gyvybėmis — didėja. Ir tuos nuostolius norima primesti varguomenėi.

Kas ką rašo ir sako

KANADOS NETURTINGIEJI

"Liaudies Balsas" rašo:

Kanados Welfare Taryba paskelbė davinius apie Kanados neturtinguosius. Kanadoje yra virš 4,000,000 beturčių, iš kurių daugelis gyvena blogiau, negu pensjonieriai, gaudami \$75.00 mėnesį. Pavyzdžiui, St. John ir Montreale neturtinios šeimos turi pragyventi iš \$34.00 mėnesį, Toronte iš \$44.00, o Vancouveryje iš \$53.00 mėnesį.

Neturtingųjų fermerių pajamos siekia vos \$11.7 mėnesį. Federalės ir provincialių vyriausybų atstovų konferencijoje Ottawoje buvo iškelta viršūn, kad Kanadoje yra 1,024,785 asmenys faktinai beraščiai. Jie są tinkami tik paprasčiausiems darbam.

Su kapitalistine santvarka bėda ta, kad vieni yra labai turtingi, o kiti labai neturtingi. Vieni yra milijonieriai, o kiti kencia alkį. Bedarbių skaičius taip pat suloro nemažą problemą. Šiuo tarpu Kanadoje bedarbių skaičius auga ir tur būt jau netoli 250,000. Jų pajamos taip pat nedidelės.

APIE SENATORIŲ ROBERTĄ KENNEDĮ

"Vilnis" rašo:

Sugrįžęs iš Lotynų Amerikos sen. Robertas Kenedis, nužudytojo prezidento brolio, pareiškė, jog JAV neteks kontrolės ir nustos įtakos Lotynų Amerikai, jei toliau palaikys reakcinius lyderius prieš liaudies sambrudžius. Jis taipgi sakė nesutinką su prezidento karine politika Vietname.

Pradžioje savaitę jis išstojė už kongresinių komisių ir paties Kongreso pilnas diskusijas karą Vietname klausimu.

Prieš karinę politiką jau anksčiau išstoję senatoriai Morse, Church, Gruening ir keletas kitų. Sen. Kenedis padidina opozicijos skaičių. Galima tikėtis ir daugiau prieškarinių Kongreso narių.

Jau visų apdairesnių stebėtojų sutinkama, kad bombardavimas nesulpnino partizanų kovos. Vasingtone manyta, kad bombardavimu šiaur. Vietname būsią galima tiek įbauginti tos šalies vyriausybę ir partizanus, kad jie pasiduos. Išėjo kaip tik priešingai — partizanai padidino atakas.

KUR ŽUVO POETAS VYT. MONTVILA?

Ligi šiol daugelis Lietuvos žmonių vis manė, kad įžymųjį poetą Vytautą Montvilą vokiškėji fašistai nužudė IX forte, Kaune. Bet nauji duomenys rodo, jog poetas Montvila buvo nužudytas kartu su TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputate J. Budžinskiene 1941 m. liepos 19 d. VII forte, Kaune.

Tai rašo J. Grigaitis "Tiesoje." Ir jis prideda:

Apie tai 1963 m. posėnė "Literatūra ir menas" paskelbė LTSR Centrinio valstybinio archyvo darbuotojo L. Benderio dokumentinę publikaciją kartu su rastojo dokumento fotokopija ("Poeto žudikai išaiškėja po 22 metų" — "Literatūra ir menas" 1963, Nr. 29 (87)).

Vytauto Montvilos nužudymo datą ir vietą taip pat patvirtina "Minties" leidyklos neseniai išleistas dokumentų rinkinys "Masinės žudynės Lietuvoje." Šios knygos 132 puslapyje kalbama apie sušaudymą VII forte 1941 m. liepos 19 d. — kaip tik šį faktą "Literatūra ir menas" ir komentavo. Galima nurodyti ir mūsų minėto dokumentų rinkinio 342 puslapį — čia, pavadžių rodyklėje, pažymima, kad V. Montvila buvo sušaudytas VII forte. Rinkinį "Masinės žudynės Lietuvoje" spaudai paruošė Lietuvos TSR Mokslo akademijos Archyviniam dokumentams skelbti redakcija kartu su LTSR Centrinio valstybinio archyvu, kad tokiu leidiniu autentiškumu netenka abejoti.

J. Rimaitis

PILIEČIŲ SAŽINĖS LAISVĖS UŽTIKRINIMAS T. LIETUVOJE

Dar 1918-1919 metų laikotarpiu, susikūrus Tarybų valdžiai Lietuvoje, buvo išleistas 1919 metų kovo 31 d. Liaudies Komisarų Tarybos dekretas dėl bažnyčios atskyrimo nuo valstybės, pagrįstas pagrindiniais 1918 m. sausio 23 d. lenininio dekretu "Dėl bažnyčios atskyrimo nuo valstybės ir mokyklos nuo bažnyčios" nuostatais.

Šis dekretas nustatė, kad "kiekvienas pilietis gali sau tikėti kokią nori tikybą arba būti visai be tikybos. Nė koks teisų suvaržymas dėl tos ar kitos tikybos tikėjimo arba visiško netikėjimo — neleidžiamas." Buvo panaikinta tikybinė priesaika, civilinės būklės aktų vedimas pavestas išimtinai valstybės organams, nustatyta, kad tikybinės draugijos neturi juridinio asmens teisių. Šiuo dekretu buvo paskelbtas taip pat mokyklos atskyrimas nuo bažnyčios, uždraudžiama mokyklose bei auklėjimo įstaigose mokytis tikybos.

1940 metais vieno tokio susumuojančio dekretu bažnyčios nuo valstybės atskyrimo klausimu išleista nebuvo, tačiau visos Lietuvos Komunistų partijos ir Liaudies vyriausybės priemonės, nukreiptos į sažinės laisvės užtikrinimą, reikė lenininio dekretu iškelto principo dėl bažnyčios atskyrimo nuo valstybės ir mokyklos atskyrimo nuo bažnyčios įgyvendinimą.

Norint užtikrinti piliečiams tikrą sažinės laisvę ir įgyvendinti bažnyčios nuo valstybės atskyrimo programą, pirmiausia reikėjo nutraukti konkordatą, kaip proteguojantį viduramžių dviasų su luominėmis privilegijomis, leidžiantį Vatikanui kištis į Lietuvos vidaus reikalus, pažeidžiantį lietuvių tautos nacionalinius jausmus bei mindžionantį sažinės laisvės principą. Liaudies vyriausybė, siekdama sutvarkyti iki tol buvusią nenormalią tikybinę organizacijų padėtį valstybėje, nutarė atsakyti nuo 1927 m. rugsėjo 27 d. sudaryto tarp Lietuvos ir Vatikano konkordato ir apie tai pranešė Vatikanui ("Lietuvos Aidas," 1940 m. liepos 5 d., Nr. 315).

Ne malda, o himnas

Nutraukusi konkordatą, Liaudies vyriausybė ėmėsi priemonių įgyvendinti lenininį reikalavimą, kad valstybinių ir kitų viešosios teisės visuomeninių įstaigų veiksmams neturi būti lydimi jokių apeigų ar ceremonijų. Buvo patvarkyta, kad radijo programa būtų pradėdama ne malda, bet valstybės himnu, buvo atleisti kariuomenės ir kalėjimo kapelionai ("Lietuvos Aidas" 1940 m. birželio 26 d., Nr. 300). Buvo pakeista ir teismo nuosprendžių vykdymo tvarka, kiek ji buvo susieta su religinėmis apeigomis ("Vyr. žnias" 1940 m. rugpiūčio 8 d., Nr. 723 eil. 5821).

Buržuazinėje Lietuvoje religijos įtaka viešajame gyvenime žymiai buvo palaikoma ir priesaikos institutu. Liudytojai teisme, o kai kuriais atvejais ir parenginiame tardyme, prieš duodami parodymus, buvo prisiekiami pagal tikybos apeigas. Liudytojo parodymas, duotas be priesaikos, buvo laikomas nepilnavertių įrodymų byloje. Greta liudytojų, priesaiką turėdavo duoti ekspertai. Liaudies vyriausybė panaikino religinę priesaiką.

Nuosekliai įgyvendindama religijos pašalinimą iš viešojo gyvenimo, piliečių lygybės ir lygiateisiškumo principus, Liaudies vyriausybė panaikino tikybą bei dvasininkams teikiamas privilegijas, jų tarpe ir procesines privilegijas.

Dėl turtų

Tarybų Lietuvoje religija ne tikai buvo pašalinta iš viešojo gyvenimo, bet ir panaikinta bažnyčios vykdytojų ekonominė priesaika. Pirmiausia, Tarybų valdžios vykdomi pertvarkymai pramonės, prekybos, žemės ūkio srityje palietė ir bažnytinius turtus. Pavyzdžiui, vykdam Tarybų Lietuvoje žemės reformą, į valstybinį žemės fondą buvo paimta iš 31 vnuolyno 1,6010 hektarų ir iš 670 klebonijų — 16,714 ha žemės. ("Darbininkų Žodis," 1940 m. spalio 9 d. Nr. 25)

Kita svarbi tarybinės vyriausybės priemonė šioje srityje buvo ta, kad buvo nutraukta mokėti iš išdo lėšas tikybinėms organizacijoms. O išdo lėšų tikybinėms organizacijoms buržuazinės valdymo metais buvo išmokama milžiniška suma: pagal "Lietuvos Aido" pateiktas statistines žinias 1928-1939 metų laikotarpiu tikybinėms organizacijoms Lietuvoje buvo išmokėta apie 20 mln. 220 tūkst. litų, nepaprastų išlaidų tikybinėms reikalams būta 1 mln. 477 tūkst. litų. Vien kunigų algoms ir kitiems katalikų bažnyčios palaikymo reikalams valstybės išdas kasmet išmokėdavo vidutiniškai 1 mln. 100 tūkst. litų, o kunigų seminarijoms išlaikyti — apie 370 tūkst. litų, neskaitant viešųjų nuolnų gaunamų iš valstybės išdo pašalpų ("Lietuvos Aidas," 1940 m. liepos 2 d. Nr. 311).

Tos milžiniškos sumos, kurios anksčiau buvo išmokamos bažnyčių išlaikymui,

Tarybų valdžios metais panaudojamos liaudies švietimo ir sveikatos reikalams. Tuo tarpu bažnyčių išlaikymas, veikiant tikrosios sažinės laisvės principui, yra ne valstybės, o pačių tikinčiųjų laisvanoriškas reikalas.

Liaudies vyriausybė negalėjo ilgai pakęsti tokią padėtį, kad tokie valstybės svarbūs klausimai kaip natūralinis gventojų skaičiaus kitimas — gimimai, mirimai, taip pat jungtuvės bei atitinkamų aktų sudarinėjimas liktų bažnyčios rankose. Dėl to jau pirmosiomis Liaudies vyriausybės dienomis buvo pradėtas ruošti civilinės metrikacijos projektas, kuris 1940 m. rugpiūčio 9 d. buvo paskelbtas įstatymu. Dėl šio įstatymo virš 20 metų kovojo visa pažangioji visuomenė.

Sudėtine demokratiškos pertvarkymų švietimo sritimi buvo mokyklos atskyrimas nuo bažnyčios ir jos pavertimas valstybine ir pasaulietiška mokykla. Sarysje su tuo jau 1940 metais buvo suvalstybtintos visos privatinės mokyklos, jų tarpe ir įvairių religinių organizacijų išlaikomos mokyklos. Įgyvendinant pasaulietiškos mokyklos principą, mokyimo planai, programos, vadovėliai buvo apvalomi nuo religijos ir mistikos. Mokyklose buvo įvesta eilė naujų dalykų. Visų mokyimo programos dalykų dėstymas turėjo ugdyti mokinių materialinę pasaulėžiūrą, auklėti juos nesitaikstymo su religiniais prietarais dvasia.

Tarybinė valstybė ne tikai išvadavo mokyklą iš bažnyčios ideologinės įtakos, bet ir apsaugo jaunąją kartą nuo prievartinio prijungimo prie religijos.

Sažinės reikalas

Religijos išpažinimas ar jos neišpažinimas yra kiekvieno piliečio sažinės reikalas. Religinių tikybos dalykų skleidimas per mokyimo įstaigas aiškiai prieštarautų konstituciniam sažinės laisvės principui. Todėl religijos dėstymas mokyklose buvo panaikintas.

Tarybų Lietuvoje negalėjo likti senasis švenčių ir poilsio įstatymas, kuriuo visi Lietuvos piliečiai buvo verčiami švęsti bažnytines šventes bei vadina masias parapijines šventes. Šių švenčių šventimas prieštaravo sažinės laisvės principui. Todėl 1940 metų spalio 11 d. LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas išleido įsaką apie LTSR švenčių dienas. Šis įsakas nuosekliai įgyvendino konstitucinį piliečių sažinės laisvės principą, sutinkamai su bažnyčios atskyrimo reikalavimais.

Socialistinė santvarka pakirto mūsų šalyje religijos socialines šaknis, pakirto plačiųjų masių religingumą. Ateizmo augimas Tarybų Sąjungoje — mūsų liaudies masių materialinio gerbūvio lygio ir kultūrinio pakilimo pasekmė. Smunkantį plačiųjų liaudies masių religingumą su skausmu širdyje priversta pripažinti ir dvasiški.

(Bus daugiau)

Rašytojas Jonas Šimkus. Viena paskutiniųjų jo nuotraukų. Fotografuota Vilniuje, Valakampiuose, kur paskutiniu metu poilsiaudavo rašytojas.

KALINIO UŽRAŠAI

Vartau kalėjimiškus literatūrinius konspektus (užrašus). Jau nuo 1935 metų kalėdamas Panevėžyje, o vėliau Kaune, sistematiškai konspektuodavau įžymiųjų materialistų kritikų raštus. Kodėl? Kas paskatino? Dabar pas mus kiekvienas profesorius pataria studentui konspektuoti mokslinius veikalus. Bet kas kalinį paskatino? Širdis. Noras giliau suprasti literatūrinę teoriją.

Štai 1935 m. rudenį Kaune, grotuotame viešbutyje su patosu perskaičiau Jesenio lyrikos tomelį. Jis paauostas kritiko A. Jefremovo įžanga. Kritiko pasakymą apie Jeseniną jaučiau ir šasiuvinį.

Nnetrukus pripuoliau dar prie gilesnio šulinio. Tokiu šuliniu man buvo profesoriaus I. Lupolio labai idomu straipsnis apie 1935 m. Tarptautinį rašytojų kongresą. Jis įvyko Paryžiuje.

Lupolis įtaigiai apibūdino daugelį rašytojų, o itin persiorientuojančių į socializmo šalį, į kovotojų prieš fašizmą gretas. Vieni jų su poezijos posmais veržėsi į barikada. Kiti protestavo prieš Hitlerį, kuris aikštėse knygų statė dangoraižį ir tą dangoraižį, apipylęs benzinu, padegdavo. Treti dar nedrįso patys plaukti per jūrą, bet sveikino tuos, kurie jau keliavo per audringą vandenyną.

Tokios žinios mane jaudintė jaudino. Tas charakteristikas užrašydavau į šasiuvinį.

1935-1938 m. slapta į kamara atkeliavau laikraštis "Izvestija". Kaip? Kai atnešdavo politiniams kaliniams prižiūrėtojas maistą nuo giminių, tai lankytojai slaptai krepšelinį dėdavo laikraštis. Buvo ir sargų, kurie simpatizuodavo draugams. Tie irgi neatsisakydavo atnešti slaptos literatūros. O kiekvienas to laikraščio numeris—man šventė.

Tie konspektai—tai kalnas, nuo kurio man atsiskleisdavo saulėtiškesni horizontai. Jau išdrisdavau, padedamas tų autorių, vertinti ir lietuvių praeities ir dabarties literatūrą—Zemaitis, V. Krėvė, P. Cvirka, Salomėja Nėrė ir kit.

Studijavau taip ir istoriją, ir politinius įvykius, ir dialektiką. Tokius užrašus per kratas atimdavo ir sunaikindavo. Jų gi savininkus nubausedavo karceriu. Todėl konspektuodavau tik užuominomis, dažnai tai atskiuomis raidėmis. Štai M. —tai Marksas. S.—tai socializmas. Itin kaliniui buvo uždrausta rašyti žodį fašizmas. Todėl tuose konspektuose fašizmas apvainikuotas raide f. Dialektika mokė plačiau pažvelgti į gyvenimą. Štai užrašyta: "Masės kuria istoriją."

Štai kodėl tokiems konspektams padaryti reikėjo ne tik noro, bet net ir drąsos. O savo kūryba teko rizikuoti.

Štai atverčiau smulkiausiomis raidėmis išaustus užrašus. Jie mano 1938 metais tapo pradėti: "Lietuvos Žinios." Venclovos straipsnis apie realizmą...

Toliau seka teoretiniai samprotavimai apie kritinį realizmą. Ir dabar galima būtų pagalvoti: darau ištraukas iš Venclovos darbo.

O iš tikrųjų, tai mano širdies vaisius. Bet tuomet taip užrašiau todėl, kad kalėjimo akis neįtaryt: rašinėju, kuriu—ir kalėjime statau savo minčių trobelę. [Tars—prižiūrėtojas sudegins ją...]

Kalinio svajota parašyti ir beletristinius kūrinius. Bet kalėjimo aplinka teledu iškaisti iš gyvenimo pelenų tik vieną kitą žarijėlę. Štai: "Apsaką 'Beržas.' Jis išėjo iš mokyklos. prie kaimo rado proklamaciją. Perskaitė. Nežinojo, ką reiškia komunistai. Tik suprato—apie juos kalbėti negalima. Mokinys radinį nunešė į mokyklą. Perskaitė vaikams. Tą berniuką motina išaugino apakuose... Romanas iš 1918 m. kovų. Pavaizduoti ir seimą, ir 1926 metus, ir gruodžio 27-ąją (tą dieną žuvo Korolis Požėla). Tipas—kovotojas... Apsaką 'Bažnyčioje.' Vaikas žingsniavo ša-

A. Liepsnionis

lia sesutės, apsirūšiusios skarele. Jis su kepure įsiriogulino į bažnyčios vidurį. Senelė:

—Nekrikštas!

Ir nuplėšė nuo vaiko kepurę...

Bernui sako:

—Tu raudonas!

—Buožės agonas roviau. Jos raudonai žydėjo... Va ir nusidažiau..."

Tie užrašai liudija: už grotytū itin pamėgavo patosišką stilių. Su azartu užrašinėčiau savo nuomonę, apibūdinimą apie vieną ar kitą knygą, apie vieną ar kitą literatūrą.

1934 m. į Panevėžio kalėjimą poetas F. Kirša (motininos brolis) prisiuntė savo eilėraščių rinkinį. Užrašiau: "Perskaičiau dėdės 'Giesmes.' Knygoje žėri talentas. Tačiau vietomis jis užgesęs. Knygoje tikslu nė su žiburiu neieškok..."

Kaliniui norėjosi, kad poetas dainuotų apie liaudį. Visgi, rades vieną kita sakini apie laisvę, tą mintį nukreipiau prieš reakciją.

Nešikėdavau raštų jų nepalietęs net savo laiškuose: motinai, kai kuriems literatams. Žodis, kuris, lyg paukštis, pro grotas išsi-verždavo į laisvę, skambėdavo optimistiškai. Jis buvo kupinas neapykantos melui. Štai: "Aš kalėjime daug išvermingesnis likau, negu buvau 'laisvėje'..." Ir mano gyvenime buvo momentu, kai laisvėje pats save klausdavau: "Nejaugi šita minutė kalėjime taip sunku, kaip man laisvėje..."

Rašiau apie savo bylos epilogą: "Mane nuteisė 8 metams sunkių darbų kalėjime. Dveji metų ir 15 dienu, išupėtu ligi teismo, neišskaitė. Taip primetė 10 metų..."

Didžiavaus, kad žingsniuojau saulės kryptimi. Tatai atspindėjo 1934 metų ištraukas iš Venclovos darbo.

"Razbaininkai ir vagys grįžta iš kalėjimo—nesu-pūsta. O aš nenusikaltėlis. Šiandien sėdžiu, rytoj galiu išeiti. Ir nesvarbu, kad tas rytoj bus dar ne rytoj... Apie ilgą kalinimą gali kalbėti tik tie, kurie gyvi supuvo. Aš kalėjime neturiu dėl ko bėdavoti. O lūšnelėje vargas. Bet tai—ne likimas... Tai išdava skurdo. Tai kruvino gyvenimo sąlygų padarinys... Tokios bėdos daug ką spaudžia. Dabar toks laikas: nėra duonos, nėra pinigų ir nėra iš ko nešti mokesčių į valsčių... Aš laikraščiuose randu tokius pavyzdžius tūkstančiais..." Rašai: "Atėjo liūdnas ruduo." Nelūdėk. Dar ateis saulėtas pavasaris..."

Dvejis metus tardė. Todėl rašiau: "Byla buvo ilgai vilkinama. Tardytojas sakė:

—Parašykite! Tegu pagreitina.

Aš j tai atsakiau: —Tegu kalti rašo. Mes nerašysime!

Laimi tas, kuris nerašo rašymu. Ir geriau bus, jei šį žodį išbrauksime iš žodyno. Juk mes nemorime būti nei kūnu, nei siela elgetomis...

Aš jau seniai pasakiau: tegu verkia akmuo; o ne vargo prispaustas žmogus... Džiaugsmo ir juoko man nestigo laisvė, nestinga ir kalėjime. Kalėjimas iš manes nieko neatėmė. Atėmė laisvę, kurios neturėjau... Aš kantrus. Jei skersai mano gyvenimo atsistotų ugnis ir jūra—peršokčiau..."

Ir štai istorija išbraukia tamsą, išbraukia purvą. Žiūriu į saulę. O, kokia ji žavi, nusimetusi grotu skarele! Vazinėjau po Zarasų apskritį—susirinkimuose pasakojau apie dieną. Šie išpūdziai jausti ir laiška, rašyta sesėms: "Gėles, kurias palikau,— gavau iš nepažįstamos merginos per mintingą Antalieptė. Visur žmonės mane sutiko karštai..."

Rugpjūtis. Jau skambinu iš kito krašto: "Vazinėjau po Biržų apskritį—mieste lius, dvarus, kaimus. Stebniu valstiečių gyvenime, anie kurį turėsiu parašyti "Ūkininko Patarėjui." Biržų miestas gražus. Ežeras. Bet nėra laiko vaikščioti, apžiūrėti..."

Po šios kelionės ir parašiau apvbraižą apie Biržus— "Susitikimas su politine kaline" ir k.

Ji buvo atspausdinta "Tarybu Lietuvoje." Apie ją redakcijos sekretorius Juozas Beleckas (karo metais nužudė hitlerininkai) pasakė:

—Tai viena geriausių pastarojo meto apvbraižų.

Netrukus sutikau gatvėje. Kaune, A. Venclova. Nustebau. Ir jis tarė:

—Apvbraiža literatūriška.

Tur būt pavaizdavai ankštietę. Gal ševachaitė? Aš į pažįstu. Ji komunistė. Kalėjo.

—Ne. Pavaizdavau biržietę. Ja pirmą kartą pamatėčiau Zarasų kalėjime. O dabar sutikau Biržuose.

Kas iš už groty grįžo prie arklų, kas prie kūio, o aš prie plunksnos. Nežinau, kaip mano literatūrinis likimas būtų susiklostęs, jei nekalejęs. Bet žinau: fašistai atėmė plunksną kūrybinio aktyvumo pradžioje.

1933 metais jau gan daž-

Manoji Lietuva

Pušies šakelė glaudžias
į širdį kaip sava.
Šakelėje žaliuoj
manoji Lietuva.

Sniegutis rūku dulkią,
kaip pasaka gyva.
Sniegutyje baltajam
manoji Lietuva.

Į naują gyvenimą
ji šaukia man: eiva,
iš priešų išvadauta
manoji Lietuva

Darbų šauniais vainikais
jos išpuosta galva.
Saulėta savo žygiams
manoji Lietuva.

Žvaigždė ta mūsų ryto,
laisvų tarpe laisva.
Gyvuok, žydėk per amžius,
manoji Lietuva.

Jonas Simkus

NAUJIEJI METAI

Pabiro snaigės baltos ir lengvutės,
širdyje liūdna, neramu...

Senųjų Metų baigėsi minutės,
Aš jau Naujuosius sutinku!

O ilgesys kažkur krūtinėj...
Neduoda džiaugtis šia švente.

Gal būt todėl, kad, metams slenkant,
Aš vis jaučiuosi senesne.

Janina Mastauskienė

Kaunas

JAUNYSTE, ŽYDĖK

žydėk, jaunyste, žydėk,
Gyvuok ir nuolat klestėk!

Nes tavo nekuri žiedai
Prašydo gražiai raudonai.

—Bet būtu miela labai,
Kad tavo visi žiedai
Pradėtų žydt raudonai
Ir liaudžiai kvepėt maloniai.

žydėk, jaunyste žydėk,
Gyvuok ir nuolat klestėk

Visuose pasaulio kraštuos
Ir taipgi visuose kampuos.

Juk jau senatvė silpna,
Tau lieka žemė visa.

Taigi ir auk, nuolat žaliuok,
Augt usnims daugiau nebeduok.

Jonas Juška

Automobilio ateitis

Mokslininkai-energetikai pranašauja didelę ateitį elementams, kurie bus plačiai pritaikomi pramonėje ir buitėje. Apie tai rašo Indijos laikraštis "Link."

Automobilių pramonė pasiekė vieno svarbiausių savo septyniadesimtmėteje istorijoje pertvarkymų ribą. Nepaisant vidaus degimo variklių tobulėjimo ir didžiulių kapitalinių įdėjimų į turinčių šiuos variklius mašinų gamybą, automobilių pramonė teks greičiau, negu tikėtasi, atsiskirti paplitusių variklių ir valdymo sistemų. Jos savo vietą užleis daug ekonomiškesniems ir veikantiems be sutrikimų kuro elementams ir elektros motorams. Jėgos agregatas, kurio panaudojimą rašytų atviriau apie pažangiuosius rašytojus. Turtum jie bijojo, kad suagi-tuosiu ir buržuazinį poetą.

Du laiškuos mano parašė poetas-mokytojas Anglickis. Jo nepažinojau, bet jis visgi išdrįso man atsakyti: Poetas mane klausė: "Parašyk, kate, kaip Jūs gyvenate, kokios Jūsų sąlygos..." Bet į tokius klausimus neleidau atsakyti. Tuomet Anglickis au pradėjo sukkti į antifašistų literatūrose.

1939 metų pradžioje iš Kauno kalėjimo slapta pasiuočiau laiška A. Venclovai ir S. Kannui. Po vienerių metų Venclovai parašiau ir viešai vieną laiška. Jis man atsakė mašinėle ramtu laišku—atsakė labai nuosirdžiai.

Kaip pasikeitė tikrovė! Ilgai negalėjau parašyti pažangiesiems žmoems. O štai

A. Liepsnionis

Tegu Ruduo...

Tegu ruduo po girių braido,
Tegu kvatojasi šiaurys...
Ant mano linksmo, giedro veido
Lyg perlas—saulės spindulys!

Rūkų palšieji jaučiai gula...
Rasos šlakai visuos languos.
Nelūdna man—miglų drobulę
Saulėlė rytą suringuos.

Lyg vilkaugės juodos naktys,
Lietaus lašai stiklan žvanga...
Šviesu man! Rankoj ima degti
Knyga!
Lyg švyturys knyga!

Tegu ruduo...
Lai gruodas dunda!
Šiaurinis liepas tekedens!
Man saulė širdyje pabunda,
Išnirus iš miglų rudens.

A. Matutis

Iš "Lietuvos pion."

PAVARGAU

Sušildyk mano ranką
Savo sugrubusiam delne.
Man šilumos jau nepakanka
Ir pavargau aš keltyje.

Nors tiek netoli nukeliauta
(Ne gėlėmis grįsti keliai),
Matyt, gyvenimo taip lemta,
Kad tu mane pastitakai.

Todėl sušildyk mano ranką
Savo sugrubusiam delne,
Iliek jėgų—man jų nebeužtenka;
Bendrakeleiviu būki keltyje.

Janina Mastauskienė

TUŠCIA TĖSTI ŠALTĄJĮ KARĄ

Maskvos upėj maudosi nuogaliai,
Geriausiam ūpe, kad juos kur galas!
Nors sniegas po kojom spiegia,
Praeiviai sustoja pasistiepe...

Nuleidęs triušę per speigą
Korespondentas žaibo telegramą
Mašinėle į Niujorką kalena:

"Tuščia šaltąjį karą tėti!
Metas duoti jiems garo, supraskit!
Šalty juos gera, šėtonams!
Pradėkit karą karštąjį!... G. Štomas."

J. Subata

Chirurgas
Pr. Daukšys

Budintis chirurgas Pranas Daukšys išėjo iš operacinės ir susimastė. Lygiai prieš penkiolika metų jis pirmą kartą stoji prie operacinio stalo. Rodos, nesudėtinga buvo ta operacija. Bet jaunam, tik ką baigusiam institutą, specialistui, ji pasirodė sunkiu egzaminu.

Kaip greitai bėga laikas. Ir štai atlikta 3,500-oji operacija. Pusketvirto tūkstančio kartų jo rankos, apsiginklavusios chirurginiais instrumentais, grūmėsi su mirtimi, gražindamos dar vieną žmogų į gyvenimą. Pirmuosius žingsnius lydėjo sėkmė. Po penkerių metų jis jau vadovauja Kauno I tarybinės ligoninės sunkiausiai—traumatologiniam—skyriui. Daug per šį laiką jis padėjo ne tik ligoniams, bet ir chirurgams patarimais, konsultacijomis.

Gydytojas Pranas Daukšys bando prisiminti vardus tų, kurie sugrįžo į gyvenimą, išsinešė iš šių baltų palatų neišblėstantį dekingumą. Gydytojo mintis nutraukė automobilio sirena. —Gatvėje avarija,—dviem žodžiais paaiškino gydytojui, atvežusieji sužeistą moterį.

Budintis gydytojas V. Gustas paėmė ligonės ranką. Ieškojo pulso.

Prityrusi P. Daukšio akis įžiūrėjo vos pastebimą gyvybės siūlą. Dar pulsavo kaklo kraujagyslė. Gyvybė dar ne visiškai užgesusi.

—Perpilti kraują!—nuaidėjo įsakmus chirurgo balsas.

Netrukus ligonės gyvslo-mis jau tekėjo perpiltas kraujas. Kruopščiai apžiūrima ligonė, nustatoma diagnozė. Sužalojimas labai sunkus.

Ligonės būklė negerėja. Visą laiką krinta kraujo spaudimas. Gyvybė gali išgelbėti tik skubi operacija. O operuoti taip pat labai rizikinga.

—Reikia ryžtis,—nusprendžia P. Daukšys.

Atrodo, taip lėtai slenka minutės. Pagaliau kraujavimas sustabdytas. Kraujo spaudimo aparatas rodo džiuginančius skaičius—70, 90, 100...

Muravos taros bazės darbininkė Jakaterina Vasiljeva gyvens. Šluostydami prakaita, išvargę, bet jausdami didžiulį pasitenkinimą, gydytojai išėina iš operacinės. Dabar galima atsikvėpti, išgerti puodelį kavos.

Ta dieną chirurgas Pranas Daukšys dar vieną kartą skubėjo į operacinę. Ir šį sykį prityręs chirurgas laimėjo kovą už žmogaus gyvybę. O tai ir yra pats kilniausias kiekvieno gydytojo tikslas.

S. Pranckevičius

Kauno I tarybinės ligoninės gydytojas

ATGAIVINO ŠIRDĮ

Miami, Fla. — American Heart Ass'n susirinkime raportavo daktarai Dirk Duran, R. Th. VanDam, C. A. Wagenvoort ir keli kiti, kad jie Olandijoje buvo išėmę mirusio žmogaus širdį ir po šešių valandų atgaivino. Jie sako, kad tas daug pasitarinaus mediciniai.

'LAISVĖS' VAJUS

(Tąsą iš 1-mojo puslapio)

Iš tolimos Kalifornijos, Los Angeles miesto, S. F. Smith prisiuntė naują prenumeratą ir atnaujinimą. Jam pagelbėjo su šimtaine, už naujas prenumeratas Lietuvon, iš Palm Springs miesto, geras prietelius M. K. Jagminas.

L. Tilvikas, Easton, Pa., prisiuntė naują prenumeratą ir atnaujinimą.

Sekantys vadininkai pakilo punktais su atnaujinimais: T. Kaškiaučius, newarkietis, F. Šimkienė, arlingtonietė ir K. Paciušas, elizabethietis, visi pasidarbovo dėl New Jersey valstijos. Toliau: Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.; J. A. Bekampis, Philadelphia, Pa.; Jennie Stanienė, Baltimore, Md.; Margaret Valilionienė, Miami, Fla.; V. Kralikauskas, Lawrence, Mass.; M. Uždavinis, Norwood, Mass.; J. Stanley, Rochester, N. Y.; dėl LLD 20 kp. moterų skyr., Binghamton, N. Y., H. Zukienė ir M. Kazlauskienė; M. Žiedelis, Nashua, N. H.; Scrantonietis; O. Žilinskienė, Plymouth, Pa.; G. Žebrys, Cleveland, Ohio; J. ir M. Alvinai, Yucaipa, Calif.

AUKŲ IŠ \$5,000 FONDA GAUTA SEKAMAI:

L. Zemaitienė, Hartford, Conn., prisiuntė \$184. Aukojo: Laisvės choras \$100.00
Anna Krasnickienė, Coventry ... 11.00
M. Naktiniai 11.00
J. ir M. Strauss, Bridgeport 11.00
A. Grimaila 11.00
Ch. August, Rockville 8.00
J. Krauzaitis, Manchester 6.00
Mrs. P. Miller, Glastonbury 6.00
J. Beržinis 6.00
J. ir M. Lukštai, Windsor 6.00
F. Roman, So. Windsor 5.00
Po \$1: J. Bujavičius, Mrs. Ketchin ir Mrs. Kishkiunienė.

M. Uždavinis, Norwood, Mass., prisiuntė \$64. Aukojo: LLD 9 kuopa \$20.00
Wm. Žilaitis 11.00
L. Trakimavičius 10.00
R. ir Y. Niaurai 6.00
M. Uždavinis 5.00
P. Kurulis 4.00
Joseph Peshino 4.00
Po \$1: S. Zenis, Anna Buvidas, B. Zukauskienė ir V. Navickas.

M. Kazlauskienė, Binghamton, N. Y., prisiuntė \$37.

Aukojo: "Laisvės" Draugas \$8.00
M. Kazlauskienė 7.00
V. ir E. Kazėnai 6.00
H. Blenkevičienė 5.00
O. Wellus 5.00
M. Lynn 2.00
N. Yudikaitienė 2.00
Po \$1: J. Strole ir J. Krasauskas.

M. Valilionienė, Miami, Fla., prisiuntė \$28. Aukojo: George Mikitas \$11.00
J. P. Koch, Miami Beach 6.00
V. J. Stankus, Miami Springs 5.00
J. Balčiūnas 3.00
Po \$1: A. Neverauskas, Walter Lack ir Helen Zekonis.

Geo. Gendrėnas, St. Petersburg, Fla., prisiuntė \$27.50. Aukojo: Vincent Smuidin \$11.00
A. Yureff 6.00
Wm. Stakėnas, Brandon 6.00
F. Skleris 3.00
B. Putrimas 1.50

Nuo kitų gauta sekamai:

Izabelė Jakimavičienė, Shelter Island, N. Y. ... \$20.00
LLD 22 kp. (per J. Zebri), Cleveland, Ohio 15.00
J. Ragauskas, Shelton, Conn. 15.00
Antanas Bimba, Ozone Park 15.00
B. Tuškevičius, Scranton, Pa. 11.00
G. Kairis, Kearny, N. J. 11.00
J. Logisky, Philadelphia, Pa. 10.00
L. Bagdonas, Pittsfield, Mass. 9.00
S. F. Smith, Los Angeles, Calif. 8.00
Ig. Klevinskas, Scranton, Pa. 7.00
Paul Zunaris, Lake Worth, Fla. 6.00
J. Žilinskas, Asbury Park, N. J. 6.00
Palionija Radišauskienė, Wyoming, Pa. 6.00
S. ir A. Kazilioniai, Cleveland, Ohio 6.00
Adam Zeikus, Metuchen, N. N. J. 6.00
J. ir M. Gluoksniai, Scranton, Pa. 6.00
Ant. Galinas 6.00
V. Karalius, Naugatuck, Conn. 6.00
John Ella, Butte, Montana 6.00
Ig. Liuzinas, Binghamton, N. Y. 6.00
S. Petravich, Pasadena, Calif. 6.00
Anna Miswick, Los Angeles, Calif. 6.00
Jonas Marks, Yucaipa, Calif. 6.00
A. D. Schultz, Yucaipa, Calif. 6.00
O. Rugienius, Brooklyn, N. Y. 5.00
P. Bieliauskas, Richmond Hill, N. Y. 5.00
P. Petraitis, Brighton, Mass. 5.00
Mary Witkus, Kearny, N. J. 5.00
M. Atkočiūnienė, Kearny, N. J. 5.00
M. Arison, Bridgeport, Conn. 5.00

A. Purvinis, Trumbull, Conn. 5.00
Tony Brosky, Triadelphia, W. Va. 5.00
B. Makutėnas, Cranford, N. J. 5.00
Frank Yakštis, Ozone Park, N. Y. 5.00
N. ir A. Iešmontai, Queens Village, N. Y. 5.00
J. ir K. Vaičekauskai, Binghamton, N. Y. 5.00
Jonas Piliackas, Brooklyn, N. Y. 4.00
W. Briedis, Nashua, N. H. 4.00
V. Delnickas, Bridgeport, Conn. 3.00
U. Kamaitis, Brooklyn, N. Y. 3.00
J. Slenis, Newark, N. J. 3.00
St. Podžiūnas, Laurens, N. Y. 3.00
John Kalinauskas, Freehold, N. J. 2.75
Antanina Paukštys, Philadelphia, Pa. 2.00
Uršulė Guzonienė, Camden, N. J. 2.00
L. Litvinas, Camden, N. J. 2.00
R. Sholis, Girardville, Pa. 2.00
V. Krimas, Shickshiny, Pa. 2.00
Chas. Starisky, Oak Hill, W. Va. 2.00
J. Sikorskis, Kearny, N. J. 2.00
B. Barkauskas, Elizabeth, N. J. 2.00
J. Stanley, Rochester, N. Y. 2.00
G. Daukus, Rochester, N. Y. 2.00
Po \$1: J. Morkūnas, Phila, Pa.; T. Telus, W. Orange, N. J.; J. Kvesko, B. Ostapuk, Newark, N. J.; B. Mikulis, Nashua, N. H.; V. Grigas, Hudson, N. H.; F. Linkauskas, Coal Center, Pa.; L. Tilwick, J. Drilling, Easton, Pa.; J. Motuzas, Anne Plioplis, Mexico, Me.; L. Trukis, Scranton, Pa.; Frank Dane, A. Vasil, So. Boston, Mass.; A. Lalis, Dorchester, Mass.; J. Petrus, Cleveland, Ohio; T. Shantor, Aliquippa, Pa.; P. Raymond, A. Miciulis, Kearny, N. J.; S. Balto, Pt. Pleasant, N. J.; A. Skairus, Elizabeth, N. J.; J. M. Pupis, Pasadena, Calif.; A. Bush, Los Angeles, Calif.; J. K. Alvinas, Yucaipa, Calif.; Mae Žasiņienė, San Bernardino, Calif.; Wm. Chapels, Brooklyn, N. Y.; V. Kralikauskas, M. Balevičius, A. Butėnas, Lawrence, Mass.; J. Kreipavičia, McAdoo, Pa., 69 c.

Anksčiau gauta \$3,977.63. Dabar įplaukė \$677.94. Viso gauta \$4,655.57. Dar reikia \$344.43.

Daug ir gerų rezultatų ši sykį. Bet dar ne viskas. Laiškai plaukia tankiai—kai tik bus sutvarkyta, bus prašta. Ačiū vadininkams už jų pasidarbavimą, virš minėtų prieteliams už dovanas laikraščiams.

Leiskite palinkėti visiems vadininkams laimingų Naujų Metų! Neuzmirštame ir skaitytojus ir rėmėjus.

"Laisvės" Administracija

Kviečia į Nacionalią konferenciją

RAGINA IŠRINKTI DELEGATUS

Lietuvių Nacionalinis Komitetas Kovoti Pašizmą, kad būtų išduoti teismui naciniai kriminalistai. nužude daugelį žmonių laike Antrojo pasaulinio karo, šaukia nacionalinę konferenciją to darbo plėtimui.

Prašome jus štai ko:

1) Konferencija įvyks 1966 metų sausio 9 dieną, Bismarck Hotelio salėje, Čikagoje, pradžia 10 val. ryto. Iškelkite šį klausimą savo organizacijoje ir paraginkite išrinkti delegatus; Čikagoje ir arti jos, bent du ar tris delegatus; iš toliau nors vieną delegatą.

2) Pasveikinti konferenciją, jei delegatų ir negalėtų mėt siųsti.

3) Pavieniai taipgi kviečiami dalyvauti stebėtojais, bet atšneškite ir šį laišką parodymūi, kad kviečiami.

Iš vakaro, sausio 8, toj pačioj vietoj bus masinis mitingas, su gerais kalbėtojais iš keleto miestų, kviečiame dalyvauti jame.

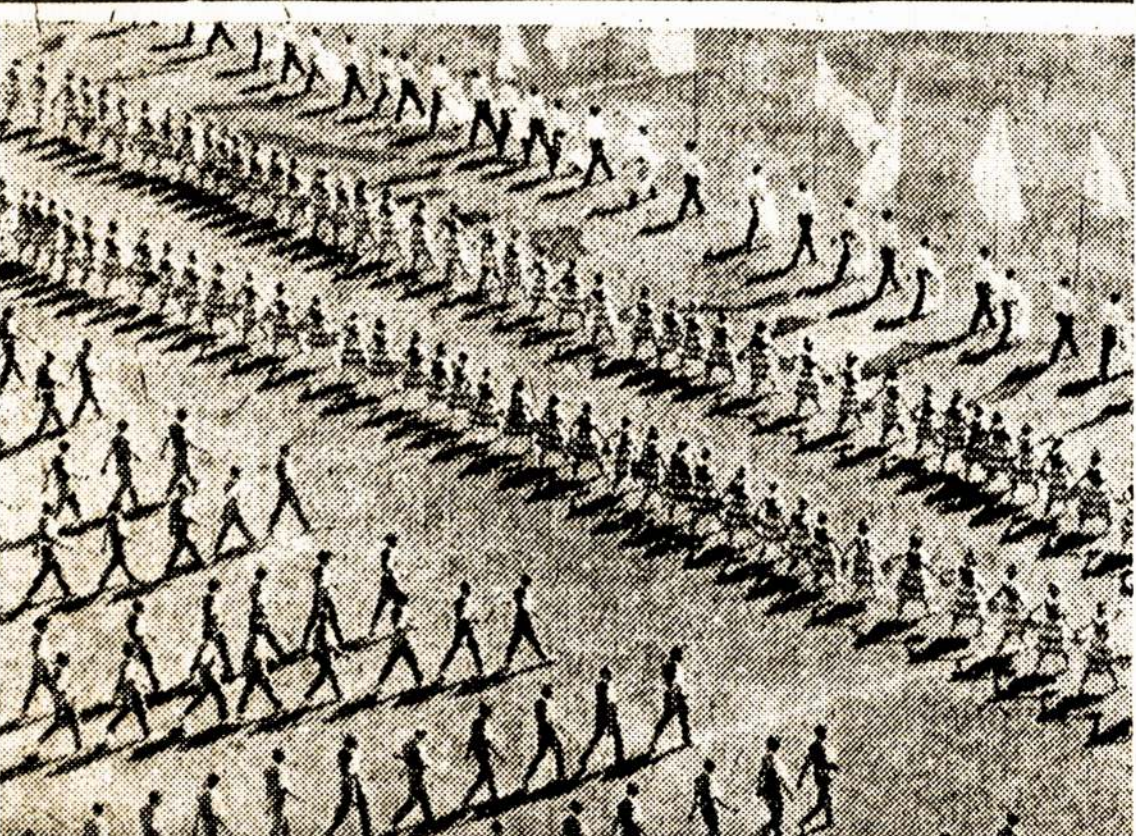
4) Lietuvių delegatus kviečiame atvykti sausio 7; turėsimė savą pobūvį geresniam konferencijai pasiruošimui.

Kaip jums gal žinoma, daugelis kriminalistų, šaudžiusių nekaltus žmones Lietuvoje ir kitur, yra lietuviai ir nemažai jų dabar gyvena Amerikoje. Nužudytųjų garbė įpareigoja mus veikti pasiuntimui jų teismui, kur jie papildė piktadarystes.

Prašome pranešti, ką jūsų organizacija ar jūs asmeniniai veikiate tuo reikalu.

Su gilia pagarba,

Lietuvių Komitetas:
B. F. KUBILIUS, Pirmininkas,
NELLIE DE SHAAF, Sekretorė

Ši nuotrauka primena mums 1965 metų vasarą Vilniuje įvykusią Dainų šventę.

Yucaipa, California

Iš LLD kuopos susirinkimo

Kuopos susirinkimas įvyko gruodžio mėnesį, kuriame veik visi nariai dalyvavo. Verta paminėti mūsų gerus draugus Juozą ir Antonetę Russ iš Laguna Beach. Nors kelias gana tolimas, bet jie beveik nė vieno mūsų parengimo ir susirinkimo neapeleidiar ir gausiai aukomis prisideda. Jie dalyvavo ir šiame priešmetiniame susirinkime.

Perrinkta kuopos valdyba. Įstojo viena nauja narė. Padaryta keletas gerų tarimų platesniam 1966 metų veikimui.

Kuopos valdyba veikia suartintai ir pateikė gerus išpraeties veiklos raportus.

Skaitytas laiškas dėl konferencijos kovai prieš nacizmą, kurį įvyks sausio 9 d. Chicagoje. Nors kuopai nėra galima pasiūsti delegatus į konferenciją, bet paaukojo \$15 juos reikalams. Taipgi paaukojo po \$10 laikraščiams "Vilniai" ir "Laisvėi" kaip sveikinimą su žiemos šventėmis.

Du valdybos nariai rezignavo, tai jų vieton išrinkti nauji. Rezignavo pirmininkė Margaret Alvinienė, gerai veikusi virš 4 metų, ir išdinininkas Jonas Marks, išstarnavęs visą laiką nuo kuopos susiorganizavimo Yucaipoje. Gaila, kad du geri veikėjai ir rėmėjai pasitraukė dėl sveikatos sušlubavimo.

LLD kuopos valdyba 1966 metams išrnkta tokia: pirmininku Juozas Dementis, finansų sekretorium J. K. Alvinas, nutarimų raštininku Mikolas Pukis, išdinininku Antanas Shultz. Tikimės, kad naujoji vadyba veiks sutartinai ir gerai visuose kuopos ir visuomeniniuose reikaluose.

Kuopos laikraščių vadininkai darbuojasi, kiek yra galima. Reikia tikėtis, kad ir pasibaigus vajui jie nesustos darbuotis laikraščiu naudai.

Susirinkimai bus laikomi kas antras mėnuo, pradedant nuo 1966 m. vasario. Išrinkta šauni pramogų komisija. Tikimės gerų pasekmių iš parengimų ateityje. Svečiai J. ir M. Millers dalyvavo susirinkime ir užbaigoje drg. Milleris pasakė trumpą ir įdomią prakalbę. Ačiū jam. Tokių svečių mes visuomet pagėdaujame.

Vėlesni įvykiai Yucaipoje

Vardė LLD kuopos noriu padėkoti Adelei Zikšienei, M. Dementienei ir Marijonai Radienei už puikias vaishes ir draugišką patarnavimą. Tokios vaishes po susirinkimo pakelia draugiškumą tarp narių. Širdingai visiems ir visoms ačiū už tai.

Šiuo laiku keletui savaičių apsisotojo svečiuotis Jonas ir Margareta Milleriai iš Leonidas, Mich. Prieš trejetą metų jie čia sveičavosi ir buvo pasitenkinę yucaipiečių draugiškumu ir gamtos grožiu. Todėl šiemet vėl atvyko.

Nors mūsų kuopa viešų parengimų neturėjo daug, bet draugiškų sveičių ir gimtadienių "parių" yra užtekinai. Neseniai atžymėjom Annos Pukienės gimtadienį. Jos draugės surengė

labai gražių sveičių. Ten dalyvavo ir draugai Milleriai.

Kiek laiko vėliau buvo "Grandmų" moterų klubo sveiča pas draugę Marijoną Radienę. Uliojome iki vakaro vėlomos.

Adelė Zikšienė buvo išvykusi į savo brolio Matthew Strauss laidotuves San Franciske. Sakė, laidotuvės buvo skaitlingos ir puošnios.

SLA kuopa turėjo skaitlingą parengimą svetainėje. Buvo geri, skanūs pietūs su žaisimėmis ir šokiais. Gerai, kad senatvės neišsigasta ir veikia, kiek gali.

Gruodžio 5 d. būrelis yucaipiečių ir mūsų svečiai lankėsi Los Angeles LDS kuopos parengime. Skaniai papietavus, buvo pakviestas drg. J. Milleris pakalbėti. Jis pasakė labai puikią prakalbą.

Ligoniai ir draugai

Veik mėnuo laiko, kai sunkiai serga Julia Žilinskienė San Bernardino ligoninėje. Ji sėsdama į kėdę prasėdo pro šalį ir labai sužeidė koją. Kam yra pūga, aplankykite ją. Ji randasi Ward C. San Bernardino Co. Hospitaly, 780 E. Gilbert St. Ligonė yra 95 metų senutė, bet buvo visų mylima. Ji mėgdavo dalyvauti sveičose ir susirinkimuose.

Yucaipos kuopos narė Josephine Shimkienė dabar gyvena Panorama City, Los Angeles priemiestyje. Ji turi augantį tūmorį ant smegenų. Tas ją labai vargina. Labai gera draugė, verta draugiškoms užuojautos.

Paulina Aidukienė vandai priešins irgi San Bernardino Co. ligoninėje. Apie jos sveikatos padėtį dar neteko sužinoti.

Mūsų kaimynai ir geram draugui Juozui Giniui įvyko didelė nelaimė važiuotėje. Jo automobilis irgi beveik sulaužytas.

Dabar Juozas randasi namie daktaro priežiūroje.

Yucaipos LDS 38 kuopos susirinkimas turėjo įvykti sausio 9 d., bet tą dieną svetainė užimta, todėl susirinkimas įvyks sausio 8 dieną, šeštadienį, 2 valandą popiet, Community salėje, 35319 Avenu H, kampas Bryant St. Todėl visi nariai dalyvaukite, nes jau reikia užsimokėti už 1966 metus duokles. Po susirinkimo bus užkandžių. Ant užkandžių kviečiami dalyvauti ir nariai.

Alvinas

Woodbury, Conn.

"Laisvės" skaitytojai skundžiasi savo sveikata. J. J. Smith guli lovoje, nebūna progos nė pasikalbėti. Smitienė paaiškino, kad jis turėjo lengvą "soką." Ji pati irgi nusiskundžia, kad naktį labai skauda pečius. Smithai labai puikūs žmonės, niekada nesigaili kelis dolerius apaukot apšvietai. Smithai gyvena Bethlehem, Conn.

J. Prekauskas turi bėdos su koja. Jau keleri metai negali pasigydyti. Daugiasia laiko praleidžia lovoje.

W. J. Dūda laikosi gerai. Woodbury ir Bethlehem dar yra trys "Laisvės" skaitytojai.

W. J. Dūda

Great Neck, N. Y.

Gruodžio 10 d. mirė Marijona Zabulionienė, po tėvais Milionaitė. Mirė Meadow Brook ligoninėje. Buvo palaidota Holy Road kapinėse, Westbury, N. Y.

Marijona buvo gimusi Anglijoje 1905 metais. Jos tėvai (jau mirę) paėjo iš Lietuvos, Suvalkijos, Gerulių kaimo. Lietuvoje paliko brolių Juozą su šeima. Amerikoje liko duklė Korvich su šeima ir brolis Antanas su sūnumi.

Reiškiu gilia užuojautą Albertui Zabulioniui liūdesio valandoje.

Albertas Zabulionis dėkoja Juozui ir Marijonai Kučinskams, kad jie tiek daug teikė reikiamos jam pagalbos mirus jo žmonai ir šiaip visados draugiškai jam pagelbsti bėdose. Taipgi dėkoja drg. Bečiui ir kitiems, dalyvavusiems laidotuvėse.

F. Klaston

Norwood, Mass.

Lapkričio 23 d. "Laisvėje" korespondencijoje iš Norwoodo buvo pažymėta, kad Norwoodo LLD 9 kuopa savo susirinkime yra nutarusi surengti pietų banketą.

Šis surengimo darbas paliktas vykdomajam komitetui; kada jis numatys tinkamą šiam parengimui dieną tai ir bus surengtas.

Na, ir štai gruodžio 12 d., 1 val., banketas įvyksta. Oras tą dieną buvo labai nepalankus, nes nuo ryto lijo, o vėliau snigo ir šalo.

Banketo ruošėjai buvome nusiminę, kad dėl blogo oro banketo pasekmės bus menkos. Bet išėjo visai priešingai. Publikos oras nenugązdino, žmonių susirinko daugiau negu mes numatėme.

Apart vietinės publikos, atvažiavo ir iš kitų miestų: iš Dorchesterio, Cantono, Lowellio ir iš Haverhillo draugai A. ir M. Kazlauskai su didele grupe sveičių. Papietavus, drg. R. Niaura užėmė pirmininko vietą. Jis yra išrinktas LLD 7-os apskrities komisijos nariu dėl nupirkimo Enciklopedijos Britanikos Vilniaus V. Kapsuko vardo universitetui. Jis atsikreipė į publiką, prašydamas aukų tam tikslui. Aukų buvo surinkta \$85. Kai kurie draugai pasizadėjo aukoti vėliau.

Tai buvo padaryta gana graži pradžia dėl nupirkimo šios vertingos dovanos dėl mūsų brolių ir seserų Tarybų Lietuvoje. Didelis ačiū tenka gospadinėms už paruošimą skanų pietų. Jomis buvo Y. Niaurienė, S. Budrevičienė, M. Trakimavičienė, M. Krol.

Iš vyrų joms pagelbėjo R. Niaura, L. Trakimavičius, ir Uždavinis. Vardė LLD 9 kuopos tauriu visoms gospadinėms didelį ačiū už atliktą didelį darbą.

Taipgi ačiū B. Sarapienei, M. Trakimavičienei, Y. Niaurienei už skanūs pyragus šiam parengimui. Šis mūsų parengimas pavyko šimtu procentų gerai. Kaip rengėjai, taip ir publika buvo pilnai patenkinti.

Po šio gražaus banketo pradėjom ruoštis sutikti Naujus 1966 metus. Vietu bus taip pat M. Uždavinio įstaigoje.

M. Uždavinis

SVEIKINIMAS

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų naujųjų 1966 metų visiems mano giminėms, draugams ir pažįstamiems Amerikoje ir Lietuvoje. Daug laimės ir tvirtos sveikatos, kad būtų taika ant žemės.

JOHN PURTIK
Pittsburgh, Pa.

Ukmergiškis

Bridgeport, Conn.

Žiemos švenčių proga sveikinu "Laisvės" personalą, jos skaitytojus, gimes ir draugus, linkėdamas geros sveikatos ir išvėrimės darbuotis už žmonijos gerovę ir už taiką ant šios žemės.

—ALFONSAS ŠVEGŽDA

Sveikinimas

Visiems "Laisvės" darbuotojams linkime linksmai sutikti žiemes šventes. Daug sėkmės ir geros sveikatos 1966 metais.

Mylda ir Walter Žukas

Elizabeth, N. J.

San Francisco, Calif.

Sveikinam su naujais 1966 metais visus kuopos narius, "Laisvės" kolektyvą, skaitytojus ir rėmėjus ir taiką mylinčius žmones.

LLD 153 KUOPA

Pittsburgh, Pa.

Sveikinu su naujais 1966 metais gimes, draugus ir drauges, gyvenančius Amerikoje, Tarybų Lietuvoje ir kitur. Širdingai linkiu, kad 1966 metai būtų laimingiausi metai visiems!

Širdingai linkiu visiems "Laisvės" darbininkams geriausių sėkmių 1966 metais ir toliau.

J. K. MAZUKNA

Lietuvių Socialis Klubas

2610 N. W. 119th S., Miami, Florida
Telefonas 688-4161

Mielai kviečiami turistai, kurie vykstate žiemos laikui savo atostogas praleisti šiltoje Floridoje, apsilankyti Lietuvių Socialiame Klube. Pietūs iš skanaus maisto įvyksta kiekvieną sekmadienį. Čia jūs rasite savų draugų ir naujų pažinčių. Po pietų vyksta muzikalinės programos ir šokiai. Čia jūs gausite ir gerų patarimų kambarių ir namų reikalui.

Visus lietuvius kviečia Klubu Valdyba

BOSTON, MASS.

Mūsų veikla

Lietuvių Amerikos Piliėčių Klube kas šeštadienio popietę būna draugiška suėiga. Kadangi Kalėdos ir Nauji metai pripuola šeštadieniais, tai kalbama sueiga (whist party) nukelta į sausio 8-ą, pusė po antros popiet.

Gruodžio 4-ą turėjome klubo narių skaitlingą susirinkimą. Prisirašė pora naujų narių ir pravedėme keletą tarimų. Išrinkta nauja 1966 metams valdyba; galima sakyti, beveik visi tie patys žmonės, kurie 1965 metais buvo. Susirinkusieji apkalbėjo reikalą paraginti nepasimokėjusius klubo narius, kad jie ateitų į sekantį susirinkimą ir pasimokėtų. Tas palengvintų sudaryti metinę finansų sąskaitą.

Nors pas mus nedaug pajamų būna, bet didelių iškaščių taipgi nėra, tai dėka gerų rėmėjų klubas finansiniai neblogoi verčiasi.

Prieš kelias savaites kalbamo klubo patalpose atsiuvo dvi LDS I-os ir LLD VII-os apskričių konferencijos. Pirmiausia buvo svarstomi LDS Pirmos apskrities reikalai. Rodos, 7-ios kuopos su per 20 delegatų LDS reikalą apkalbėjome dalyvavo. Iš raportų paaiškėjo, kad gavimas į apdraudus organizaciją naujų narių yra sunkus darbas. Beveik visi pabrėžė, kad naujų narių gavimas yra svarbus reikalas, ir plačiai apie tai buvo kalbėta.

Kadangi pietūs dar nebuvo gatavi, esant laiko, šioje sesijoje buvo pakeltas nieko bendro su LDS reikalais neturintis klausimas. Sumanyta, kad LDS I-a apskritis prisidėtų finansiniai nupirkimui Enciklopedijos Britanikos Vilniaus universitetui. Po diskusijų šis reikalas paliktas LLD 7-ai apskričiai galutinai nutariti, ir parinktas vienas asmuo šiuo reikalui LDS I-ą apskritį atstovauti.

Mūsų šeimininkų skaniai paruoštu valgiu papietavę, diskutavome LLD 7-os apskrities reikalus. Plačiau apie tai, kas konferencijoje buvo diskutuota ir nutarta, parašė apskrities sekretorius Jaskėvičius. Čia aš noriu atkreipti sekretoriaus dėmesį, ir manau, kad su mano pataisymu dalyvavusieji sutiks.

Sekretoriaus raportą skaitant, tilpusi "Laisvėje," duodasi suprasti, kad LLD 7-a apskritis nutarė kokią enciklopediją ir kam siųsti, kuomet jokio tarimo nebuvo. Ir prie tos klaidos dar vieną pridėjo. Į komitetą vietoj A. K. priskiria S. R.

Visiems pasitaiko padaryti klaidų, ypatingai tuomet, kai nutarimų ir į komitetus išrinktų neužsirašoma. Manau, kad drg. Jaskėvičius pastabą priims draugiškai ir apie įvykusias klaidas pats parašys.

Gruodžio 12-ą teko dalyvauti LDS Worcesterio kuopos surengtame bankete. Worcesterietės skaniai ir socialiai pavaišino ir už labai žemą kainą. Jeigu būtų arčiau, važiuočiau pas juos pietauti kas sekmadienį, nes 29 Endicott klubo svetainėje jie kas sekmadienį ruošia pietus.

Po pietų buvo ir kalbų,

kurioms pirmininkavo Jaskėvičius. Dr. J. Repšhis savo trompoje kalboje pabrėžė, kad jam yra labai įdomu ir smagu dalyvauti šiame bankete su tais žmonėmis, kuriuos jis egzaminavo prieš 35 metus, jiems stojant nariais į tik susitvėrusią Worcesterį LDS kuopą. Rodos sakė, kad virš šimto žmonių per vieną dieną išegzaminavo.

Kalbėjo LDS Centro komiteto pirmininkas Jonas Gasiūnas. Salia kitų organizacijos reikalų, jis sakė, kad reikia įrašyti anūkus, reikia ruošti pasiuntimui delegatų į ateinančiais 1966 metais rengiamą Chicagoje LDS seimą. Taipgi aiškino apie palengvinimus, duodamus nariams dividendus ir padidintus sergantiesiems pašalpos mokėjimus. Plačiau jis kalbėjo apie per pustrėčio mėnesio laiką patirtus dalykus Tarybų Lietuvoje.

Dažnai girdime išsireikškimus, kad ir seniai matytą gražų spektaklį sunku pamiršti. Aš dar vis nepamirštu rudeninio "Laisvės" naudai ruošto Brooklyne koncerto. Dainos grožio atžvilgiu buvo geriausias. New Yorko Aido choro kostiumų spalvų įvairumas, jų suderinimas puikiai atliktas. Tik tiek norisi pasakyti, kad jau ne be vienos Lietuvos tautiškos spalvos spindėjo...

Gal būtų geriau pavadinti tarptautiniais spalvotais papuošalais. Tiek apie kostiumus.

Bet dar sykį norisi pagirti Worcesterio Aidą ir niujorkiečius už gražų dainavimą.

Dar vienas dalykas: Dainų koncertą reikėtų pajauvrinti muzika ar kuo kitu.

A. Kandraška

Washingtonas. — JAV lėktuvai gabens gazoliną į Zambiją.

Pittsburgh, Pa.

Pittsburgho policijos ir ugniagesių protestai

Pittsburgho ugniagesiai (firemen) suvirš metalai piktuoja miesto raštinę (City Hall), reikalaudami pakėlimo algų ir geresnių darbo sąlygų. Miesto majoras ir konsilmenai ugniagesių reikalavimą ignoravo. Lapkričio mėnesį, kada buvo išrinkta didžioji taryba, tuojau paskelbė miesto gyventojams, kad mokesčiai ant nuosavybių ir vandens bus pakelti su pradžia 1966 metų. Taipgi paskelbė, kad bus miesto policijai, ugniagesiams ir kitiems miesto darbininkams algos pakeltos 5%, o aukštųjų miesto valdininkų — 40%. Su tokia algų pakėlimo proporcija policija, ugniagesiai ir kiti miesto darbininkai nesutinka ir protestuoja. Masiniame susirinkime nutarė nepriimti 5% algų pakėlimo, sakydami: Jeigu algos nėra pakeltos pačios algos visiems ir kams 15%, tai gali pasilikti tos pačios algos visiems ir taksai neturi būti keliami.

Dabar klausimas, ar miesto majoras Barr ir konsilmenai išklaūs tuos protestus ir reikalavimus. Vargiai tą jie padarys, nes miesto valdininkai jaučiasi, kad gali per 4-6 metus valdyti miestą, o kai ateis kiti valdybos rinkimai, tai visokios jų niekšystės bus pamirštos per balsuotojus.

Allegheny apskrities viršininkai irgi paskelbė pakėlimą taksų ant nuosavybių gyventojams. Pittsburghas yra Allegheny apskrities teritorijoje.

Pittsburghas ir Allegheny apskritis yra demokratų valdomi.

Ženeva. — Šimtai Šveicarijos studentų demonstravo prie JAV ambasados ir reikalavo baigti karą Vietnamu.

SEZONINIAI SVEIKINIMAI

Sveikiname savo gimes ir draugus, taipgi "Laisvės" personalą, skaitytojus, bendradarbius Amerikoje ir Lietuvoje. Linkime visiems laimingų ir taiką nešančių 1966 metų.

Jonas ir Ona Samulėnai

Fitchburg, Mass.

Brockton, Mass.

BANKETAS

Naujiems 1966 Metams Sulaukti

668 N. Main St., Montello

Kalakutienos Vakariene

Rengia Lietuvių Tautiško Namu Draugovė Penktadienį, Gruodžio 31 d.

7:30 val. vakare — Įėjimas tik \$3.00

Bus visko pilnai: gerti ir valgyti, šokių muzika, dekoruotos kepurės, visokių žaislų

Prašome visus vietinius ir apylinkinius dalyvauti Visi būsite patenkinti.

Rengimo Komitetas

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

HELP WANTED MALE

MACHINE OPERATORS NEEDED
In the following categories:
Grinding ardnr, 1209 Bryants,
Centerless blanchard, also Automatic Screw Machines, drill press & Milling machines.
Will consider qualified trainees, job available for 1st & 2nd Shift. Good insurance program and 7 paid holidays, overtime avail. Apply—
RICHARD BROS. PUNCH CO.
4749 Tolbut St. (at Torresdale) Philadelphia 26, Pa. (103-109)

MACHINISTS. Tool makers, 1st class experienced only. Milling Machine operators, 1st class only. Manual machine experience and set-ups required. Inspector small machine experience. North Phila. Mgr. has above immediate openings. Good starting rate. Apply
LANSTON MONOTYPE CO.
3620 "G" St., Philadelphia. (103-105)

M E D Ž I A I

Medžiai, Kaip didelės žolės, Medžiai, Kaip mūsų likimai Sakoti. Kaip žmonės, Erdvės ištroškę, Išėję šviesos ieškoti. O liūtyš Lapuose užia, O vėjai Lapuose šlamščia. Siūbuoja, Žaliuoja medžiai Ir šlenka, Kaip debesys, amžiai. Bet lieka Beržynai ir žmonės. Ir vasarų trankūs Griaustiniai! Atėjome čia Ne pirmieji, Išeisime — Ne paskutiniai. Dar daug mums Gyvent ir mylėti Miškų karalioj lapotoj... O mirsim — Paminklams granito Neprašom — Šakom nukapotom.

MAN

HELP WANTED MALE

MAINTENANCE MAN
With Black Seal license.
40 hour week
Call 1-609-NO. 2-7200
Ask for Chief Engineer.
(100-105)

PAINT SPRAYER
Jobbing shop, 2nd shift. Experienced with Hammerton, Wrinkles and Vinyls. Call after 11 A. M. GA. 3-1494 (98-103)

BAKER
Experience necessary.
Pastry
Good working conditions.
Call KI. 3-9904. (102-105)

SHEET METAL MAN
Sheet metal layout, experienced. Do layout and form parts on light gauge metals. Apply in person.
1100 Oxtodox St. Pl. 4-6775 (103-105)

PAINTER
Industrial spray. Minimum 3 yrs. experience. Batch or conveyor line experience required.
Contact MR. WILLA. CU. 8-5131 (103-105)

MAN
To drive stand-up truck to deliver linens.
Call MR. GREENBERG GA. 6-2100 (103-104)

MAN
To count linen supply soil (kitchen towels, aprons, etc.) from 10 AM—9 PM. Will train.
Call MR. GREENBERG GA. 6-2100 (103-104)

HELP WANTED FEMALE

HOUSEWORK & IRONING
5 days, Thurs. & Sun. off. References, experience required.
9:30 till after dinner. \$40.
Call—WA. 7-1946.

HOUSEKEEPER. Live or sleep in. General duties, incl. laundry. Private room and bath in new doctor's home. 3 children. Thurs & Sun. off. Good salary. Excellent references required. Close to Phila. Call 1-609-235-4202. (103-110)

LAUNDRY
Shirt pressers. Experienced.
Part or full time.
431 Church Lane, Yeadon, Pa. CL. 5-2771 (103-104)

WOMAN
Wanted to care for School children. Vicinity of Collegeville. Local Business people. Live in. Salary open.
Call collect 215-489-9275. (103-104)

OPERATORS
Experienced single needle on boys' jackets. Breast or Flap Pockets. Sew-out or Baggers, Closers. Steady work, Union benefits. LIBERTY SPORT TOGS
10th & Berks Sts. 2nd floor. (103-104)

WOMAN
Over 21, with cheerful disposition, needed for child care and housework. Sleep in. Other help kept. Experienced and references.
Call. EL. 6-2396. (103-106)

WAITRESS. Experienced, over 21, for light luncheonette counter work. Apply in person.
THRIFT DRUG
King of Prussia Plaza
King of Prussia, Pa. (103-105)

MALE or FEMALE

FUR FINISHER
Must have some experience on finishing furs, linings and trimmings.
Call after 10 A. M. GR. 7-5558 (103-105)

Je! Tamsta negali gauti Laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesne suka paremka

PRANEŠIMAI

WORCESTER, MASS.

Naujiems metams sutikti vakariene ir šokių rengia Lietuvos Sūnų ir Dukterų Draugijos direktoriai gruodžio 31 dieną, 5:30 vakare, Darbininkų Klubo patalpose, 29 Endicott St.
Kviečiame visus atsilankyti ir linksmai senuosius metus užbaigti, o naujuosius sutikti prie geros muzikos tarp draugų.

Direktorių taryba (102-103)

BROCKTON, MASS.

Banketas Naujiems Metams sutikti ir kalakutienos vakariene Rengia Liet. Namu Draugovė, 668 N. Main St., Montello, penktadienį, gruodžio 31, 7:30 val. vakare. Bus visko pilnai — valgyti ir gerti, šokiams muzika, dekoruotos kepurės ir visokių žaislų. Prašomi visi vietiniai ir apylinkiniai dalyvauti.

Rengimo komitetas (102-103)

Mūsų kuopų susirinkimai

Lietuvių Literatūros Draugijos 6 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks pirmadienį, Sausio-January 3, 7 val. vakare.
LDS 67 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks ketvirtadienį, Sausio-Jan. 6, Liet. Taut. Namu kambariuose.
Visi nariai prašomi ateiti į susirinkimus ir pasimokėti savo duokles metų pradžioje. Pasikalbėsime apie kokį nors žiemos veikimą.
George Shimaitis (102-103)

PAIEŠKOJIMAI

IEŠKOMI

Petras Čiūdaras, gyvenantis Lietuvoje, Biržų mieste, ieško savo pusbroliū Edvardo Tenausko ir Jono Tenausko, išvykusių į Ameriką 1913 metais. Prašome atsisaukti sekamu adresu: Petras Čiūdaras, Biržų miestas, Kestučio g. 13-1, Lithuania, USSR. (103-104)

Majoro Wagnerio sušaukta konferencija

New Yorko majoras Wagneris sušaukė sveturgiųjų spaudos ir fraternalinių organizacijų atstovų konferenciją 1965 metų gruodžio 20 d. Kaip Lietuvos Darbininkų Susivienijimo prezidentas, taipgi gavau Roberto F. Wagnerio telegramą.

Konferencija vyko majoro rezidencijoje Gracie Mansion. Susirinko apie šimtą įvairių kalbų dalyvių iš klausyti Socialinės Apdraudos (Social Security) ekspertų, kaip geriau pravesti gyvenimą pensininkams pagalba, sutrumpintai vadinamą Medicare.

Konferencijai buvo nukirto mažokas kambarys, kur buvo visai mažai vietų atsistėti, tai daugumas dalyvių stovėdami klausėsi federalinių ekspertų aiškinimų, kokią naudą Medicare suteikia pensininkams.

Pirmiausia kiek plačiau aiškino Joseph Kelly, vietinis Social Security reikalų vedėjas. Jis priminė, kad šiuo metu visose Jungtinėse Valstijose 19 milijonų žmonių gali naudotis Medicare aktu. Jau apie 80 procentų pensininkų, kuriems buvo išsiuntinėtis kortos pasisakyti už priedinę apdraudą ar prieš, davė atsakymus, kuriuose daugiausia pasisakė už priedinę apdraudą.

Majoras Wagneris, pasveikindamas dalyvius, irgi aiškino, kaip svarbu visiems pensininkams susiregistruoti, kad jie galėtų gauti priedinę apdraudą su 1966 m. liepos 1 d.

Mr. Stambler buvo kitas fraternalinis ekspertas, kuris taipgi išdėstė reikalą visiems pensininkams kooperuoti ir Medicare aktu visiems naudotis.

Medicare ekspertai gavo pastabų

Keletas dalyvių kritiškai pastabas padarė, kad Medicare nėra tobulas, kad šis aktas reikia reformuoti. Pirmiausia ekspertams, kad sergantiems pensininkams, kurie gauna mažas pensijas ir skurdžiai verčiasi, kasmet namuose gydantis mokėt po \$50 yra per daug, taipgi nėra proporcioninės lygybės, kai tenka už priedinę apdraudą mokėti visiems lygiai po \$3 į mėnesį, visai nepaisant to, kad vieni tegaua pensijos \$50 į mėnesį, kiti gauna net iki \$150 ir dar turi kitų stambių pajamų. Administracijos siūlomas bilis buvo daug geresnis, bet jis buvo Kongrese reformuotas biudžetų pensininkų nenaudai.

Ekspertams teko aiškintis vienai ir kitaip. Pagaliau nuaiškino, kad niekas nėra tobulas ir šis Medicare gali būt laikui bėgant reformuotas.

Kaip dabar dalykai stovi, tai blogiausia tiems pensininkams, kurie turi mažas metines pajamas. Ligoninė nuėjęs pirmiausia turi pasimokėti \$40 lygiai biudžetas ar turtingas pensininkas. Tuomet turi teisę gauti hospitalizaciją per 60 dienų. Jeigu ilgiau tenka ligoninėje būti, tai dar už 30 dienų mokama po \$10 į dieną. Medikalinius ekspensus už vaistus tepamoka 80 pro-

centų, o 20 procentų pats ligonis privalo susimokėti, primokant ekstra po \$20 už kiekvieną 20 dienų periodą. Tiems ligoniams, kurie turėtų ilgiau būti ligoninėje, po 90 dienų tektų patiemis visas bilas susimokėti.

Šita Medicare dalis apima visus pensininkus, nepaisant, ar jie sutiks paimti priedinę apdraudą, ar ne. Su 1966 metų liepos 1 d. ji įeina galion.

Naudinga priedinė apdrauda

Priedinė medicininė apdrauda padeda ligoniui apmokėti daktaro bilas esant ligoninėje ir gydantis namuose. Tie, kurie sutinka mokėti po \$3 į mėnesį (atitraukiant iš Social Security čekio), turės gauti daktaro patarimą visur, kur tik būtų reikalingas, primokant \$50 ir vėliau mokant 20 procentų už medicininę aptarnavimą, o kitą 80 proc. padengs Medicare programa. Serganti galės daktaras aplankyti ne daugiau šimtą kartų į metus ligonio namuose. Tai būtų nemaža ligoniui pagalba ir žymiai sumažintų gydymosi išlaidas.

Tie, kurie nori paimti priedinę Medicare apdraudą už \$3 į mėnesį, turi grąžinti išpildytą kortą, kurią pensininkai gavo, ne vėliau 1966 metų kovo 31 d. Pavėlavę turės laukti be šios apdraudos porą metų, iki 1968 metų. Tik tuomet turės teisę paimti šią apdraudą (gal tuomet teks mokėti daugiau kaip \$3 į mėnesį). Todėl partartina nevėluoti.

Nors Medicare aktas yra netobulas, bet jis vis tiek suteikia pensininkams sergant tam tikrų palengvinimų, kokių pirmiau visai nebuvo. Gaila, kad daktarų trūstas ir apdraudų kompanijos paveikė Kongresą ju naudai, tai dabar iš to akto daktarai ir apdraudų kompanijos daugiau turi naudos. Todėl piliečiai turėtų reikalauti Medicare akto reformų, kad pensininkai visur gautų nemokamą medicininę apdraudą.

Prieškonstitucinė priesaika

Vienas Medicare paragrafas reikalauja, kad tie, kurie nepaieina po Social Security aktu ar kitokiu civiliniu aptarnavimu, sulaukę 65 metų amžiaus ir norėdami gauti Medicare aptarnavimą, turėtų padaryti priesaiką, kad jie per pastaruosius 12 mėnesių nebuvo nariais kurios nors organizacijos, kuri pagal McCarrano aktą skaitoma subversyve ir reikalaujama užsiregistruoti.

Šis paragrafas, aišku, yra priešingas JAV konstitucijos Pirmajam priedui. Civilinių Laisvių komitetas (Emergency Civil Liberties Committee) pareiškė, kad šis Medicare paragrafas bus teismuose išsyrėstas, ir manoma, kad jis bus panaikintas, kaip anti-konstitucinis, reakcinis.

Daugiau kaip du milijonai žmonių, šiuo metu turinčių 65 metų ar daugiau, bet nemokančių į Social Security fondą, galėtų reikalauti, kad ir juos padengtų Medicare programa. Bet da-

bar jie turi padaryti anti-konstitucinę priesaiką, kuri su laiku turės būti panaikinta.

Majoro Wagnerio ambicija

Minimoje konferencijoje mažai lietuvių tebuvo. Susitikau su "Vienybės" leidėja Tyšliaviene ir inžinierium Varnu. Daugiau lietuvių nebuvo.

Konferencijai baigiantis teko pasisveikinti ir pasikalbėti su majoru Robertu Wagneriu. Klausiau, kokią ambiciją sieksis po Naujųjų Metų, gal Washingtone koki svarbų postą užims. Jis tiek tik priminė, kad per 12 metų išbuvus New Yorko majoru ir didžiules atsako mybes panešus, teko gerokai pavargti, tai dabar svarbiausia ambicija — turėti ilgakas atostogas.

Konferencija buvo naudinga tuo, kad joje plačiau išaiškinta Medicare problema. Spaudoje, aišku, visų smulkmenų nebus galima išaiškinti. Tiems, kurie nori daugiau informacijų, partartina kreiptis į savo apylinkės Social Security raštines, kur galės gauti pilnas informacijas.

J. Gasiūnas

Išgverimas ir žiaurumas

Policija areštavo keturis jaunuolius ir H. Bryant, 17-kos metų nevedusią motiną, kurie pasmaugė Anną Brown, 70 metų amžiaus.

Brayant gyveno senutės namuose su "Duckie". Abu nedirbo, gaudavo pašalpos čekius. Kada gavo čekį, sumokėjo senutei randą, tai Brayant skundėsi, kad mažai pinigų beliko pasilinkimimui per šventes.

—Niekai, — atsakė "Duckie", — mes gauname tuos pinigus atgal, ir dar su kaupu.

Po to Anna Brown buvo pasmaugta ir jos gyvenimo kambarys apipilėstas. Tarpe areštuotų trys yra nepilnametėiai, ju tarpe "Duckie" brolis Melvin Webb.

Gražiai pagerbtas mūsų veikėjas V. Venckūnas

Susitikęs ir žiūrėdamas į mūsų pažangietį veikėją, LLD 185 kuopos pirmininką Vinčą Venckūną netikėtum, jog jis jau sulaukęs 75 metų. O jam šiomis dienomis tie 75 metai sukanka. Tai štai jo pagerbimui ir tos įžymios mūsų mielojo Vinco gyvenime sukakties atžymėjimui praėjusį šeštadienį jo žmona, duklė ir kiti artimieji suruošė, jam nežinant, sueigėlę. Tai buvo pietūs, dideli ir puošnūs, taip pat eksargentiniški draugų Babarskų rezidencijoje. Sukviesta buvo tik keletas jubilato artimų draugų. Didžiuojosi, kad ir aš buvau pkviestas savo didžiai gerbiamą draugą nuoširdžiai pasveikinti ir su kitais dalyviais taip smarkiai pasivaišinti ir jam palinkėti ilgiausių metų. Labai labai ačiū už pakvietimą.

Smarkiai pasisotinus, Irena Babarskaitė per porą valandų rodė savo apšviestas nuotraukas ("slides" vadinamas). Tai buvo ko pasišiūrėti! Kaip žinia, mūsų grakščioji Irena porą metų gyveno ir mokėsi Parvyžėje ir iš ten aplankė Angliją, Ispaniją ir visą eilę kitų kraštų. Na, ir visur ėmė nuotraukas.

Dabar nežinau, kuriems eina gilius padėkos didžioji dalis: ar draugo Vinco jubiliejus rengėjams ir šeimininkėms už tuos šaunius pietus, ar mūsų Irenai už tas puikias nuotraukas iš daugelio šalių!

Kaip ten bebūtų, būtinai, man atrodo, kuri nors mūsų organizacija greitoje ateityje turėtų suruošti Irenai nuotraukų parodymą "Laisvės" salėje. Gal ta pati mūsų LLD 185 kuopa galėtų tą padaryti. Į tai kreipti kuopos valdybos dėmesį. Rep.

Jungtinės Tautos, N. L.— Užsidarant Jungtinių Tautų asamblėjai TSRS. Kubos ir eilė kitų delegatų kritika-vo Jungtines Valstijas už karą Vietnamė.

Su Naujaisiais Metais sveikinimai

"Laisvės" Redakcijai

Sveikiname Naujųjų 1966 Metų progą "Laisvės" Redakciją ir Bendradarbius, kurie savo laikraščio puslapiuose kovoja už taiką, už pažangą. Tegul "Laisvė" ir toliau lietuvių išėvių tarpe skleis pažangias mintis, kovos už taiką.

Jau keleri metai kaip mes su įdomumu skaitome "Laisvę", kurią mums užprenumeruoja Agnes Grigaitienė, gyvenanti Kalifornijoje. Leiskite per Jūsų laikraštį pasveikinti Agnę Grigaitienę Naujųjų Metų progą ir palinkėti jai geros sveikatos.

M ir St. Juntinavičiai ir A. Tamulaitis

Veliuona

Sveikina dailininkas G. Jokūbonis

Linkėdamas mūsų laikraščio kolektyvui laimingų naujų metų, dailininkas, "Pirčiupio Motinos" sukūrėjas, Gediminas Jokūbonis prašo jo vardu palinkėti to paties visiems jo pažįstamiems, su kuriais dailininkas, lankydamasis JAV, susipažino.

"Laisvės" redakcijai ir jos štabui

Nuoširdžiai sveikinu jus visus su Naujaisiais 1966 Metais ir linkiu sveikatos, laimės ir viso gero jūsų gyvenime ir darbuose.

Linkėdamas jums viso gero, prašau jus visus dar daugiau raštų spausdinti "Laisvėje" už taiką, nurodant, kad dabartinę gaidynę turėtų suruošti Irenai nuotraukų parodymą "Laisvės" salėje. Gal ta pati mūsų LLD 185 kuopa galėtų tą padaryti. Į tai kreipti kuopos valdybos dėmesį. Rep.

Lai eina, lai skrenda mūsų laikraštis "Laisvė" lyg kad taikos balandis! Lai neša visiems žmonėms šį obelį: Taika visam pasauliui!

Su nuoširdžiais ir taikingais linkėjimais,
Jonas Juška

Visam "Laisvės" kolektyvui linkime darbuotis ilgiausius metus, taipgi praleisti linksmą žiemos šventes.

Juozas ir Marija Judžentai
St. Petersburg, Fla.

Aplankėme sergantįjį

Susitarėm du Jonai aplankyti sergančiąs. Nuvykstam pas d. Mateušą Simoną - Simonavičių, kuris pergyveno sunkią operaciją. Dabar gydoši namie ir jau gerai atrodo. Laukia daktaro žodžio, kad jau viskas gerai.

Kai tik gaus tą žodį, tuojau skris į šiltąją Floridą žiemai praleisti. Ligonis mus pavaišino šventadieniška ir atnaujino žurnalą "Šviesa" Molėtų rajono bibliotekai, Tarybų Lietuvoje.

Buvome pasiruošę aplankyti ir Petrą Kapicką, kuris randasi veteranų ligoninėje, bet jo sekmadieniais lankyti negalima, tai palikome kitam kartui.

J. Gr. ir J. S. L.

KRISLAI

(Tąsa iš 1-mo pusl.)

Iki šiol Lenkijos valdžia buvo labai pakanti, labai tolerantiška linkū, katalikų dvasininkijos. Pastaroji išsilaugino ilgus ragus.

Lietuvos spaudoje skaitau pranešimus apie labai gražiai pavykusį Tarybų Lietuvos Rašytojų Sąjungos IV-ąjį suvažiavimą.

Mes irgi didžiuojamės Lietuvos rašytojų dideliais laimėjimais.

Jūs, draugai, diskusijos ir nutarimai ves jus į naujus laimėjimus ir pasiekimus. Mus giliausiai džiugina jūsų ryžtas dar aukščiau pakelti literatūrą mūsų senojai tėvynėje. Jūsų gretos auga, jūsų žodis stiprėja, gražėja ir tobulėja.

Chicago kunigų "Draugas" (gruodžio 20 d.) išleido naują iškeikimą tiems, kurie susitinka ir pasikalba su iš Lietuvos atvykusiais sveikais, ir tiems, kurie nori vykti į Lietuvą ir savo akimis pamatyti tenykštį gyvenimą. Jie visi esą Maskvos agentų gantai!

O vienas žmogelis menšvikų laikraštyje (gruodžio 21 d.) įsako nę į ranką neimti iš Lietuvos gaunamos literatūros. Girdi, pamatė, kad knygos iš Lietuvos, jas skubinkite atgal į pašta, ir tegu jos važiuoja ten, iš kur atvažiavo!

Is tikrųjų, kas su tais žmonėmis pasidarė? Kodėl jie taip bijo tiesos ir šviesos?

Žinoma, tai parodo, kad nepasitiki savimi. Žiūrėkite: Pamatys savo akimis Lietuvą arba paskaitys iš Lietuvos gautą knygą bei laikraštį ir jau "kaput" jų visam "vadavimo" biuzniui!

Mes gi sakome: Kuo daugiausia turistų į Lietuvą, kuo daugiausia svečių iš Lietuvos! Nebijokite šviesos ir tiesos. Tiesą pažinę, šviesą pamatę didžiuosius Lietuvos pasirinktuosiu keliu į naują ir šviesų rytojų.

Štai ką mes sakome ne tik pažangiesiems Amerikos lietuviams, bet visiems, neatsižvelgdami į jų dabartinę nusistatymą, į jų dabartinius įsitikinimus.

Dovana "Laisvei"

Neseniai maspethiečiai Jonas ir Ona Kalvaičiai iškilmingais pietumis atžymėjo savo auksinę vedybų sukaktį. Kalėdų dieną, savo bute pavaišinę keletą savo draugų puikiais pietumis, per ten dalyvavusį vieną "Laisvės" darbininką padovanojo "Laisvei" du Lietuvos Namų Bendrovės šėrus bendroje \$50 sumoje, taigi šia dovana antrą kartą atžymėdami savo auksinę sukaktį — po \$1 už kiekvienierius laimingai poroje išgyventus metus.

Jie taipgi padovanojo "L" namo virtuvei didelę dėžę lėkščių.

Prašome draugus J. ir O. Kalvaičius priimti širdingą mūsų padėką ir linkėjimą jums dar daug sveikų ir laimingų metų.

"L" Administracija

Nuoširdūs Linkėjimai

Mūsų Klientams ir Draugams ateinančiomis šventėms ir NAUJAISIAIS METAIS

Mes didžiuojamės ir esame linksmi, kad turėjome progą patarnauti jums — pasiūti jūsų užsakytas dovanas per PODAROGIFTS, INC., jūsų gimimams dėl šventių, kad jų stalai būtų paruošti visokiais skanumynais, vynais, vorka ir kitokiais produktais.

Jūsų prisiminimas ir nuoširdumas suteiks šiltą atsiliepimą širdyse toli gyvenantiems gimimams, jie prisimins jus per šias šventes.

Atsiminkite: Aukštos rūšies ir legalinės dovanos ir greitai pristatymą garantuoja—

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave., So. (cor. 18th St.), New York, N. Y. 10003
Tel. 228-9547

Liūdna Sukaktis

Dr. Jonas Kaškiaučius

(Kaškaitis)

Lygiai prieš dvejus metus, Gruodžio 30 d., Vilniuje mirtis iš gyvųjų tarpo išplėšė mylimą brolių, veikėją, rašytoją, kovotoją už darbo liaudies reikalus, dr. Joną Kaškiaučį.

Lai būna jam lengva Lietuvos žemele, o mums, gyviesiems, lai jo gražūs darbai už taiką ir pažangą visuomet būna įkvėpimu ir paskatinimu tęsti kovą už tuos pačius prakilnius idealus.

TADAS KASKIAUČIUS, brolis

East Orange, N. J.